

QUADERNS DE PASTORAL

número 140 • Març 1994

- **CONCILI I EVANGELITZACIÓ**

Bisbe Ramon Torrella

Josep Maria Rovira Bellosó

- **EL CONGRÉS DE RELIGIOSOS**

- **VIURE EN COMUNITAT**

Casslà Just

- **REFLEXIÓ SOBRE LA CRISI**

Josep Ignasi González Faus

- **LA PASTORAL UNIVERSITÀRIA**

- **CRÒNIQUES**

de Girona, Tortosa, Tarragona, Solsona, Urgell i Menorca

SUMARI

- **TEMA. Concili i evangelització**
 - Entrevista amb el bisbe *Ramon Torrella* 3
 - L'evangelització encara, *Mn. Josep Maria Rovira Bellosó* 6
- **TEMPS ERA TEMPS**
 - El Concili català frustrat de l'any 1859. 17
- **ACTUALITAT**
 - Identitat, comunió i missió: religioses i religiosos de Catalunya en Congrés. Entrevista amb el *P. Joan Botam* 21
 - Viure en Comunitat, *P. Cassià Just* 25
 - Reflexió cultural sobre la crisi econòmica, *Josep Ignasi González Faus*. 29
- **PASTORAL UNIVERSITÀRIA**
 - La Pastoral Universitària a Barcelona, Girona i Tortosa 37
- **QUATRE VENTS**
 - Cròniques de Girona, Tortosa, Tarragona, Solsona, Urgell i Menorca 49

QUADERNS DE PASTORAL

Revista del Centre d'Estudis Pastoral. Rivadeneyra 6, 3r.
Telèfon 317 48 58. Fax 302 51 09. 08002 BARCELONA

Director: Francesc Pardo

Redactor en cap: Manuel Simó

Consell de redacció: Lluís Bonet, Felip Cuadra, Pere Fradera, Francesc Mestre, Xavier Morlans, Josep Pausas, Ignasi Ricart, Genís Samper, Josep Taberner i Cristòfol Zurita.

Assessora de català: Agnès Esquirol

Impressió: I.G. Santa Eulàlia. Santa Eulàlia de Ronçana. Dipòsit legal: B. 25.506-1969.
Amb llicència eclesiàstica.

Subscripció anual (6 números): 4.000 pessetes

Preu de cada exemplar: 750 pessetes

Els articles publicats a *Quaderns de Pastoral* expresen solament l'opinió de llurs autors.

TEMA

CONCILI I EVANGELITZACIÓ

La conjunció de dues realitats, una sempre present, la necessitat d'evangelitzar, i una altra més conjuntural, el Concili català, ens fa tractar-les com a tema central d'aquest número de **Quaderns**. I hem convocat, per fer-lo, dues persones que ens aporten llum i suggeriments: el bisbe **Ramon Torrella** i el teòleg **Josep Maria Rovira Belloso**. Tots dos, l'un en una entrevista i l'altre en una acurada reflexió, han acceptat el repte.

BISBE TORRELLA :

**“CAL QUE ESDEVINGUEM UNA ESGLÉSIA
MÉS EVANGELITZADA PER PODER ÉSSER
MÉS EVANGELITZADORA”**

Al bisbe Ramon Torrella li plantejarem deu preguntes i no en va evitar cap ni una. Amb respostes curtes i ben matisades ens ofereix el seu pensament sobre les diferents qüestions proposades.

P. Senyor bisbe, quins motius el van impulsar, conjuntament amb els altres bisbes, a convocar el Concili Provincial?

R. El primer motiu fou la necessitat de reforçar la comunió eclesial entre les diòcesis catalanes. La celebració del IX centenari de la restau-

ració de la seu metropolitana de Tarragona, l'any 1991-1992, ens va fer més conscients del servei de la comunió eclesial exercit durant segles i ens vàrem sentir interpel·lats per l'Esperit. La resposta del clergat català a Poblet confirmà aquesta intenció nostra.

P. Els temes escollits després de la consulta són els que vostè esperava? Coincideixen amb la preocupació pastoral a casa nostra?

R. No m'han sorprès els temes escollits perquè són els punts centrals de la pastoral a casa nostra, com ho diu la simple enumeració: anunciar l'Evangelí, escoltar la Paraula de Déu, celebrar els sagraments, preocupar-se pels marginats i reforçar la coordinació interdiocesana tenint en compte la societat catalana.

P. Com veu el treball que s'ha fet fins ara? Creu que ha arribat a tots els àmbits possibles?

R. Considero molt positiu el treball que s'ha fet fins ara, tant per la quantitat com per la qualitat. Sempre hem parlat d'una dimensió ampla en la consulta i en la preparació dels temes. Ara ja estem en l'etapa diocesana de reflexió i de pregària i el nombre de grups que s'han inscrit a les diòcesis és molt significatiu.

P. Quina valoració fa vostè de l'evangelització que es duu a terme a les parròquies, moviments, etc. a Catalunya?

R. Crec que s'ha avançat en la litúrgia, en la catequesi i en la pastoral de joves. S'ha d'intensificar la pastoral universitària, la pastoral de la família, la pastoral de la salut. També cal intensificar la presència dels cristians en la vida social i política i les relacions entre fe i cultura.

P. Quines pensa que són les dificultats socio-culturals i eclesials que impedeixen avui aquesta tasca d'evangelització?

R. A Catalunya és progressiva la secularització, també creix l'atractiu de la societat de consum amb el consegüent individualisme i amb la disminució de la solidaritat. Els mitjans de comunicació abunden en el sexe i en la violència, en la instrumentalització de la dona, en la cultura del benestar i de l'èxit.

P. Què poden esperar del Concili Provincial els cristians de base?

R. El Concili és tot un camí de conversió, un esforç de renovació eclesial en l'esperit del Vaticà II. El Concili aportarà, sens dubte, una ale-

nada de l'Esperit per tal que esdevinguem una Església més servidora, més propera a les persones necessitades, més llevat en el món. Una Església, en fi, que sigui més evangelitzada per poder ésser més evangelitzadora.

P. I, què poden esperar els allunyats de l'Església i els no creients?

R. És una pregunta fàcil de plantejar, però difícil de respondre. Crec que tot dependrà dels creients. Si els creients es deixen interpel·lar de debò per l'Esperit, se sentiran cristians en l'Església i en el món, seran capaços de comunicar esperança i confiança a totes les persones, confiança pel que són i no tant pel que tenen o fan.

P. Referent al tema: la comunió interdiocesana; en quins camps creu que és necessària?

R. Aquest és un tema que ha suscitat l'interès en pocs grups. Crec que en tots els temes hi hauria d'haver propostes concretes per avançar en la col·laboració interdiocesana. La societat catalana té el substrat comú de la mateixa cultura, llengua, sensibilitat i tarannà. Penso que aquí serà important l'aportació dels serveis interdiocesans, ja existents, i l'apertura de nous camins de col·laboració i de coordinació.

P. Hi ha un tema d'obligada referència: alguns demanen una Conferència Episcopal Catalana. Ara hi ha la Conferència Tarraconense, que vostè presideix: com valora la seva tasca i quines dificultats troben?

R. Crec que la Conferència Episcopal Tarraconense (CET) ha fet i fa una bona tasca des de que varen començar les reunions periòdiques dels bisbes de Catalunya, els anys 1969-1970. S'ha treballat molt en el camp de la litúrgia: el missal català, els leccionaris, el llibre de les Hores; en la catequesi; en la pastoral de joventut; en el suport a diverses iniciatives; en la publicació de documents, com ara *Arrels cristianes de Catalunya*, i en moltes altres coses.

Confiam que el Concili ens ajudarà a potenciar allò que ja tenim i a obtenir competències per reforçar la pastoral de totes les diòcesis catalanes.

Referent a les dificultats, és qüestió de trobar respostes suficients. En el cas d'un buit jurídic, per exemple, podem suplir-lo amb el *paraigua* que pot oferir una diòcesi determinada. Així, l'Associació Bíblica de Catalunya fou erigida a Tarragona; la Coordinadora Catalana d'Es-

plais i Colònies, a Barcelona, i per la Bíblia Catalana Interconfessional va ser suficient la meua presentació com a President de la CET.

P. Finalment, es van perfilant els membres que participaran conjuntament amb els bisbes a les sessions conciliars? Hi haurà suficient representativitat de laics i de laiques? D'on provindrà aquesta representativitat?

R. El Codi de Dret Canònic assenyala els qui són membres participants del Concili Provincial. Pel que fa als laics i laiques, han de participar-hi dos membres de cada Consell Diocesà de Pastoral. Podem pensar també amb altres col·lectius, per exemple: joventut i gent gran, que poden completar-ne el nombre. Em sembla que la participació dels laics i laiques ja ha estat nombrosa en la consulta de temes i en l'actual fase diocesana, en el treball dels quatre temes.

L'EVANGELITZACIÓ ENCARA

JOSEP MARIA ROVIRA BELLOSO, TEÒLEG,
PROFESSOR DE LA FACULTAT DE TEOLOGIA DE CATALUNYA

La base d'aquesta reflexió de Mn.Rovira és la conferència que sobre el tema va oferir a Girona el proppassat 10 de febrer, amb motiu del Xè aniversari del Moviment de Professionals Cristians. Però l'aparició d'un article de Jaume Lorés al diari Avui el 8 de març, l'empeny a matisar molt agudament el contingut de les afirmacions d'aquest, en un diàleg cordial però discrepant. Mn.Rovira aposta, decididament, com a fruit del Concili català, per una Església senzilla i viva.

Preliminar

Pot arribar a ser fatigant pensar i repensar què pot ser evangelitzar. Quan s'està a punt de començar a donar voltes i més voltes a la pròpia versió del tema, em sembla concret, refrescant i fructífer de preguntar amb senzillesa : quin era el pensament de Sant Pau sobre l'evangelització? O potser ell ho deia més senzill: sobre el fet de predicar l'evangeli. És bo de rellegir-lo amb la ment ben oberta.

És per això que vull fer l'exercici senzill de llegir sant Pau. Tan senzill que el seu fruit gairebé no arriba a ser teologia bíblica. N'és l'esglaió previ, a saber, l'intent de mostrar amb objectivitat alguns punts forts de l'evangelització segons sant Pau. Aquells punts que òbviament tenen especial relleu en els seus escrits. A partir d'aquesta exposició es podria fer una autèntica teologia bíblica. El fruit que traurà el lector d'aquest article rau sens dubte en la lectura atenta dels mateixos fragments paulins, tan significatius que prego el lector que no els passi per alt.

La predicació de l'Evangeli de Crist segons sant Pau

a) La predicació de l'Evangeli no només es fa amb paraules, sinó amb els dons de l'Esperit i amb eficàcia. L'audició de la predicació es fa també en la claror de l'Esperit Sant: *“us vam anunciar el nostre evangelí... no solament amb paraules sinó també amb obres poderoses, amb dons de l'Esperit Sant i amb plena eficàcia... Heu acollit la paraula enmig de moltes tribulacions, amb goig de l'Esperit Sant”* (1 Te 1, 5-6).

b) La predicació ha costat molt cara a sant Pau: *“tinguérem el coratge, en el nostre Déu, de predicar-vos l'evangeli de Déu enmig de moltes lluites”* (1 Te 2,2). *“Us recordeu prou bé, germans, de les nostres penes i fatigues: treballant nit i dia, per no ser una càrrega a cap de vosaltres; així és com us vam predicar l'Evangeli de Déu”* (1 Te 2,9).

c) El contingut de la predicació és Crist, Paraula del Pare. Pau predica el *“Messies que és poder de Déu i saviesa de Déu”* (1 Co 1,26).

d) El centre de l'evangelització és la creu i la resurrecció de Crist. El llenguatge no és ostentació de saviesa, sinó demostració d'Esperit: *“germans, en venir a vosaltres no vaig venir a anunciar-vos el testimoniatge de Déu amb ostentació d'eloqüència o de saviesa. Vaig creure que no havia de saber altra cosa entre vosaltres sinó Jesucrist, i encara crucificat... I el meu llenguatge i allò que predicava no consistia pas en persuasives paraules de saviesa, sinó en demostració d'Esperit i de poder, per tal que la vostra fe no es fonamentés en una saviesa humana, sinó en el poder de Déu”* (1 Co 2, 1-5)... *“Us recordo, germans, l'evangeli que ja us vaig anunciar, que vosaltres vau acceptar, en el qual també persevereu i en el qual trobeu la vostra salvació... Us vaig transmetre, doncs, abans de tot, la mateixa tradició que jo havia rebut: que el Crist morí pels nostres pecats, segons les Escripures, que fou sepultat i que ressuscità el tercer dia segons les Escripures”* (1 Co 15, 1-4).

e) La gràcia de Déu pot fer que els *darrers* esdevinguin ministres de la predicació. (Continua el tema que l'objecte de la predicació és el Crist i les seves riqueses insondables): *“d'aquest evangeli jo n'he esdevingut ministre per donació de la gràcia de Déu... A mi, que sóc el darrer del poble sant, Déu m'ha concedit la gràcia d'anunciar als altres pobles les riqueses insondables de Crist, i de posar als ulls de tots, a plena llum, quins són els dissenys del pla que Déu creador guardava secret des de sempre” (Ef 3, 7-9).*

f) Predicar és un manament, no pas un caprici : *“Crist no m'ha enviat a batejar sinó a evangelitzar (a anunciar l'evangeli) i no pas amb saviesa de paraula, perquè no perdi el sentit la creu de Crist” (1 Co 1,17).*

g) Si predicar és una obligació, el dret a la recompensa resta suspès per tal que la total gratuïtat presideixi la predicació : *“si predico l'Evangeli no tinc cap motiu de gloriar-me'n, ja que m'ha estat imposada l'obligació; i ai de mi si no predico l'Evangeli...Quin és, doncs, el meu dret a la recompensa? Que, en predicar l'Evangeli ho faci gratuïtament, sense fer ús del dret que em dona l'evangeli” (1 Co 9, 16-18).*

Cal relacionar encara més la predicació i la fe, tal com ho fa el conegut fragment de *Romans 10, 14-17*, amb el famós aforisme que el clou : *“la fe ve per la predicació i la predicació ve per la paraula del Crist”*. Vol dir que tant la predicació com els treballs i fatigues dels qui prediquen es posen sota la iniciativa de la Paraula que ens empeny a tots. Finalment, relacionen la fe amb la justificació i amb la salvació *Gal 3,24* i l'esmentat *1 Co 15,2*.

Resum: l' evangeli anuncia la voluntat de Déu expressada en Crist. La predicació de l'Evangeli de Crist ha estat donada a Pau, el qual té la responsabilitat de predicar amb paraula, vida i dons de l'Esperit. Pau l'anuncia amb moltes fatigues però gratuïtament. L'anuncia com a paraula de Déu, no pas com a paraula humana. En sant Pau, a més, trobem l'escala, feta de tres esglaons inseparables, que formen tot l'arc complet de l'evangelització: *honradesa* de vida, *testimoni* de Crist, i *anunci explícit* o paraula que promet la forma de vida segons l'Esperit.

Els cristians en la societat catalana

a) El marc

Repeteixo que el marc de la nostra societat és, com s'ha dit tantes vegades, un marc individualista, plural (permissiu), altament tecnològic.

Som conscients cada vegada més que, dins d'aquest marc, vivim una crisi profunda del sistema capitalista: una crisi no només econòmica, com també s'ha dit, sinó sobretot cultural.

Vull assenyalar, pel meu compte, que la crisi rau precisament en la gran dificultat que tenim d'arribar a síntesis ben fetes. Com sintetitzar el pluralisme permissiu amb les conviccions fermes i arrelades de les persones? Com sintetitzar la competitivitat amb l'ètica professional d'una banda i amb els valors de la gratuïtat per l'altra (amistat, fidelitat, etc.)? Com sintetitzar les exigències de les noves concepcions de l'economia (monetarisme, liberalisme econòmic, política de guanys) amb el manteniment del guany social que apareix resumit en l'estat del benestar i que té com a punta de llança l'atenció als desposseïts i marginals generats per la mateixa dinàmica d'una societat competitiva? Com sintetitzar els valors tradicionals (la vida de família és l'exemple suprem) amb la forma de vida que imposen tant la tecnologia com el treball fora de casa dels diversos membres del nucli familiar?

Dos coses: la primera, la dificultat d'arribar a síntesis fructíferes sembla un signe específic de la nostra època; la segona, segur que trobaríem molts cristians amb vocació de síntesi. Si no de síntesi perfecta, sí d'obrir un camí allà on no n'hi ha. Vull ampliar aquest punt.

b) La crisi de la societat i els possibles camins de síntesi.

Els valors estan dispersos. Per això és tan difícil de vertebrar-los en una síntesi. En la societat catalana tenim valors però tal vegada ens manca la font i l'arrel dels valors. Segurament ens manca un eix vertebrador dels valors. Valors molt apreciats ja hi són : treball, família, convivència, iniciativa, però sense un projecte comú capaç d'engrescar els joves. Permeteu-me imitar sant Pau, dient que pels creients la font i l'arrel vertebradora de tots els valors és el Crist.

Ell, amb el *pas* que féu en la crisi final de la seva vida (Pasqua en hebreu vol dir *pas*) ens indica la direcció a seguir: hem de *passar* de la unitat rígida a la pluralitat sense caure en el relativisme, però no sabem com fer-ho. Penso que potser hi manca la dimensió religiosa.

Hem de *passar* de l'hedonisme a la solidaritat, sintetitzant el binomi justícia i llibertat.

Pel que fa a l'Església, hem de *passar* d'una situació d'hegemonia davant la societat a una situació de minoria activa i viva, capaç de ser sal de la terra i llum del món, no pas una carcassa obsoleta i residual.

Hem de *passar* de l'atonia a l'evangelització, sense raure en un proselitisme arrogant i contraproductiu. Hem de donar recursos a l'home comú, als nombrosos grups de joves, marcats per una manca d'informació i de formació religiosa, sense que això suposi la imposició d'un enquadrament ideològic.

c) El tarannà

El tarannà dels cristians també ha canviat. En els anys seixanta, els cristians, que participàvem en els moviments polítics i socials d'aquells anys, semblàvem dir : “nosaltres també som humanistes”; “nosaltres també ho som de demòcrates”; “nosaltres també hi creiem en el progrés”. Aquest “nosaltres també” era un signe que ens volíem arrengher amb la gent de bona voluntat, i això era molt bo. També podia donar la impressió que els cristians anàvem a remolc de forces més vives, i això podia llegir-se com a efecte d'un cert complex d'assignatura pendent que es volia aprovar.

En els anys noranta s'ha obert pas un descobriment més profund de la pròpia identitat, però també ens amenaça l'espectre de les actituds fonamentalistes. Precisament el descobrir amb força la identitat pròpia ens hauria de permetre de ser lliures i liberals. M'explico: em sembla molt bé que els cristians valorem l'aigua que ens treu la set i que puguem dir als companys agnòstics: “mireu la font d'on brolla l'aigua que bevem”. El que fóra perillós és accentuar la nota fins al punt que la gent no-cristiana entengués : “nosaltres som els únics que bevem l'aigua pura”.

Aquí haig de precisar: primerament, fóra molt bo que el que entenguessin els no-cristians sonés aproximadament així : “a nosaltres, aquesta aigua ens va molt bé i ens sacia la set”. Això pot fer venir ganes de beure'n. En segon lloc, resulta que la font és puríssima, però l'aigua que ens arriba ja la bevem després d'haver passat per terregades diverses, humanes massa humanes, que li presten adherències. I com a últim terme, nosaltres mateixos no tenim el cor absolutament pur. Nosaltres mateixos embrutem l'aigua més pura. Que en fóra de sana, per tant, una actitud que no fos ni vergonyant ni prepotent o impositiva.

Les dificultats de l'evangelització a Catalunya

Molt recentment, el dimarts, 8 de març del 1994, Jaume Lorés publicava al diari *Avui* un diagnòstic sobre l'estat de la diòcesi de Barcelona. A més d'altres afirmacions més anecdòtiques Jaume Lorés feia dues afirmacions cabdals. Primera: la religió està a Catalunya en una situació de replegament i és una *subcultura* dins de la cultura del país. Segona: aquesta situació deriva de la síndrome reaccionària i involutiva de la jerarquia eclesiàstica.

La primera afirmació té, desgraciadament, molts punts de veritat, tot i que hauria de tenir un contrapunt important: les moltes iniciatives i treballs seriosos de cara a edificar parròquies acollidores, obertes i missioneres, com també comunitats cristianes, moviments i grups que com-

porten una xarxa minoritària però viva de cristians en el nostre país. Jaume Lorés, o bé desconeix aquesta feina, o bé no la valora, perquè existir, certament existeix. A vegades tinc la impressió que a Lorés només l'impressionaria una mena d'acció de grans proporcions que canviés de forma esclatant la correlació existent entre Església i cultura laica. Però com que aquesta mena d'acció global és inimaginable, inimaginable tanmateix als ulls del mateix Lorés, resulta que els seus repetits escrits no van més enllà de la sembra de grans quantitats de culpabilitat i de frustració, tot i que no és aquest el propòsit d'en Lorés, qui, amb el seu crit patètic, voldria despertar el clergat adormit, del qual ell se sent sentimentalment partícip.

Val la pena parlar de la situació de la religió a Barcelona i a Catalunya. Fins i tot en poc espai es pot traçar l'esquema dels factors que han arribat a produir la *crisi religiosa* més fonda viscuda pel país. És aquesta crisi religiosa la que fa avui especialment àrdua la tasca de predicar l'Evangeli i d'edificar les comunitats de l'Església. Si, malgrat tot, això s'està fent, cal reconèixer un mèrit no comú en els testimonis i ministres d'una acció pastoral difícil però no pas fracassada. Quins són alguns d'aquests elements provocadors de la crisi que, des de fa molts anys, qualifico com a *explosió del catolicisme de la classe mitja de Catalunya*?

Primer: abans de la guerra civil, el catolicisme català vivia en àmbits protegits, com podia ser l'àmbit del carlisme, entès com a ideologia cívica-religiosa que totalitzava el viure de persones, famílies i fins i tot comarques. Però cal assenyalar, sobretot, l'ombra acollidora i protectora que projectaven les ordes religioses, benedictins, jesuïtes, caputxins, escolapis o els pares de sant Felip Neri. El prestigi d'aquestes ordes mantenia la religiositat de les classes mitges de Barcelona, mentre que en les zones rurals el cristianisme tradicional, ambiental i familiar, era mantingut pel clergat diocesà. Tot aquest dispositiu donava consistència al cristianisme burgès i rural, presidit -això és ben cert- per un patriarca que era el moll de l'os de la catalana terra: Torras i Bages.

Segon: Barcelona, Badalona, Terrassa, Sabadell, etc. eren travessades ja abans de la guerra civil per amplis corrents de secularització: l'anarquisme i el món obrer no eren pas afins al catolicisme carlí ni al liderat pel bisbe Torras, pel canonge Culler, etc. Amples zones de població eren ja secularitzades. Durant la guerra civil -en sóc testimoni de vista- aqueixa secularització s'amplia en gran mesura, fins a donar la impressió -ben real- d'una primera forma de descristianització.

Tercer: els anys quaranta suposen una impensada inflació del fet religiós. El franquisme *era partidari* que la religió formés part del projecte

polític nacional (per això brolla el *nacional-catolicisme*). S'ensenya a l'escola, a la premsa i a la ràdio un catolicisme impositiu i ideològic. Els qui vam arribar a la maduresa en aquesta època ens portàvem les mans al cap, pensant en la hipoteca que la simbiosi tardana entre el tron i l'altar havia de significar. I va significar entre altres coses la desvalorització del catolicisme del punt de vista de la intel·lectualitat i de la joventut, és a dir, des de la perspectiva de la credibilitat ètica del cristianisme. L'Església encara paga aquesta hipoteca de la seva connivència amb l'autoritarisme de l'època, contra del qual moltíssima gent, entre els quals en Jaume Lorés i jo, ens vam oposar amb convicció democràtica.

Quart: hi ha encara un altre factor de grans conseqüències: els aproximadament dos milions d'immigrants produeixen la imatge d'íllimitats grups *allunyats* de l'Església, els quals en realitat són *desconeguts* d'unes comunitats poc missioneres. Eren *desconeguts*, és a dir, aliens als usos i costums de la gent menada per les ordes religioses i pel clergat secular *d'abans de la guerra*. És així com els primers anys seixanta veuen l'envernissada oficialista d'un catolicisme ambiental unida però a la realitat dels immigrants que, sense pastors immediats, conservaven bé o malament, més o menys inexpressada, llur religiositat popular. En aquella època s'elevà a cent el número de Parròquies de Barcelona, i així, sobre el terreny es creava una xarxa cristianitzadora capil·laritzada..., millor dit, no es creava sobre el terreny sinó sobre el paper, perquè moltes d'aquestes parròquies -que avui presenten instal·lacions insuficients- van ser erigides romànticament: a vegades no eren més que un *senyor rector* que anava amb el cent per cent de bona voluntat a cercar el terreny o els baixos on edificar o aixoplugar el futur temple. La bona voluntat d'aquells homes que, en els anys seixanta i setanta anaren a les barriades, mereixeria un monument molt alt erigit al *rector desconegut*, honest i heroic.

Cinquè: el bisbe de l'època pre-conciliar era encara una de les autoritats de Barcelona. Els capellans pre-conciliaris, fins i tot els joves, teníem una mentalitat idealista com si haguéssim de liderar les masses. El Concili va augmentar la força de les expectatives i m'agradaria preguntar amb el cor a la ma què n'esperàvem del Concili, per tal de sentir les respostes il·lusionades: "*ara sí que tothom se sentirà a gust dins d'una església catòlica renovellada i ferma*". És veritat que els sociòlegs parlaven d'un catolicisme minoritari i personalitzat, però la gent no s'imaginava exactament la situació actual amb unes minories joves i ben preparades però amb gran quantitat de gent de la tercera edat que formen la franja majoritària del contingent practicant. El bisbe avui ja no és exactament una de les autoritats de Barcelona i és mirat de cua d'ull.

Els capellans, socialment, tenen poca rellevància. Això em fa pensar que avui, per ser capellà, cal ser una persona molt equilibrada i amb una específica *vocació*.

Sisè: és conseqüència directa de l'anterior. En el contenciós entre el cristianisme i les ideologies dures (marxisme, existencialisme... dels anys seixanta, que de fet van configurar la mentalitat dels fills de la burgesia (nèts de carlins a vegades), cal reconèixer honradament que el catolicisme català, poc preparat filosòficament i teològicament i a més en plena transició, va sortir profundament esgarrinxat. Però qui va sortir de la confrontació força desconjuntat va ser el clergat. Segur que passen de dos-cents cinquanta els capellans catalans que van plegar del 1965 ençà. Avui, s'ha vist que les ideologies dures no portaven la felicitat al món, però el cristianisme, força ideologitzat, es troba ferit i im-preparat per ser la sal i la llum del *collage* cultural, sovint banal, dels anys noranta.

Setè: potser la causa més actual: sobre de la ignorància o desconeixement actual de la religió, ja que ni la família ni l'escola funcionen com a canals de transmissió de la fe, hi cau a més la pluja menuda del comentari o l'acudit que parlen de la religió no pas com una dimensió real de l'home comú sinó com a quelcom d'obsolet, fins i tot grotesc i irrisori. Ara és un acudit d'en Perich, agut comunicador, ara és una descripció faceciosa de l'Arca de Noé feta pel Quim Monzó, ara és un comentari del Josep Pernaut, o un record amargant de l'època de les monges de la Maruja Torres...Dic noms i cognoms perquè hom vegi que es tracta dels més llegits i no em cauen pas els anells per dir-ho *de noms de gran vàlua*. Aquestes repetides al·lusions al fet religiós, fetes amb el típic to mofeta tan propi dels barcelonins, provoquen segurament una erosió constant en els adolescents poc inclinats a escoltar veus d'Església que per a ells van del Hans Küng al cardenal Suquía, totes en el mateix sac.

No cal que expliciti com desitjo de cor que tots aquests escriptors puguin seguir dient el que creuen i el que no creuen. El que desitjaria, també amb el cor a la mà, és alguna conversió seriosa i interior d'alguns d'aquests peixos grossos, que obrin els ulls a la Paraula de Crist. Però en un ambient on el déu és el diner o el passar-ho tan bé com puguem, ja em direu si no és com jugar en camp contrari- I, *no obstant això*, crec que la literatura catalana no es troba en la bruta buidor de fa uns anys. Ara, hi ha escriptors vivaços que dominen l'idioma i es fan llegir perquè tenen ritme interior. És tanta la convicció que tinc que la forma i el fons van units i que l'estètica condueix a l'ètica, que m'estimo molt més la vàlua dels Solsona, Barbal, Cabré, Monzó, Torner o Subi-

rana, etc. etc. que no pas l'absència de pensament i de forma pròpia de tantes novel·les i assaigs d'aquella època *en què es publicava tot* (coincidint amb els darrers seixanta i els setanta).

Cal posar un *no obstant això* optimista més gros encara: continua essent una tasca possible i apassionant, a la qual laics, religiosos/religioses i capellans hi són dedicats, la de preparar amb goig les comunitats acollidores i missioneres, capaces d'irradiar testimonialment l'Amor més gran que acompanya els homes i les dones de Catalunya.

Aquestes són algunes de les causes que, amb la història recent a la mà, provoquen la dificultat de l'evangelització. No amago pas que, juntament amb això, a la jerarquia li costa molt de trobar el seu propi nivell profètic en la societat democràtica, la qual no persegueix pas l'Església però no li agrada de ser senyorejada per ella. Potser costa trobar aquest nivell profètic perquè, més fons encara, costa d'assumir les veritables experiències, treballs, flaqueces, desitjos i esperances de la gent comuna dels nostres pobles, ciutats i comarques. Costa estimar apassionadament aquesta experiència de vida i costa mirar-se-la com el Crist desarmat, bondados però sempre lliurat a tots.

Cal advertir, per acabar el diàleg amb en Jaume Lorés, que unes esglésies amatents a fer tot el que vol el món no esdevenen simplement per això més evangelitzadores, ja que poden decaure en la mundanitat i en la in-significància; poden escamotejar la irrupció del que és Altreque-el-món : poden amagar allò que ve del Transcendent, és a dir de més enllà de la *carn i la sang*. L'Església més que mai ha de ser *Església confessant* (l'Església que confessa la fe) com demanaven respectivament Rahner i Barth des del catolicisme i des del protestantisme.

Tinc el convenciment, però, que entre les causes de dificultat que he assenyalat no en trobareu cap de falsa o d'irreal. El Concili Tarracòense, deixant de banda tot desig de pan-catolicisme triomfalista, haurà de cercar sens dubte la figura d'Església senzilla i viva. Però per anar a parar aquí, caldrà valorar de nou la implantació de la comunitat de la fe allà on encara no hi és, i l'edificació i enriquiment espiritual d'aquesta congregació dels fidels.

El valor de la comunitat cristiana i dels moviments evangelitzadors

No haig de parlar amb idealisme de la comunitat cristiana. Al contrari, cal parlar amb un realisme total. Fins i tot podem començar amb dos principis avalats per l'experiència, per bé que també la teologia arriba a establir-los.

Primer: *la comunitat de la fe*, dins de l'Església local, és la plataforma normal de l'evangelització, perquè la comunitat és el lloc on ressona la Paraula de Déu, on es prega, se celebra el misteri pasqual de Crist i on es formen i maduren tots els seus membres -preveres, laics i religiosos/religioses-. L'Església diocesana és comunitat de comunitats on s'edifiquen i creixen les comunitats eclesials locals contemplades pel número 26 de *Lumen Gentium*. Aquest entrellat de comunitats haurà de sortir normalment enrobustit del Concili Tarraconense si no es vol caure en desencís i frustració.

Segon: cridar l'atenció sobre la *primacia de la comunitat* permet d'evitar l'estèril rivalitat entre clergues i laics, *tot situant els dos estaments en la comunitat missionera, que és el lloc que els correspon per desplegar els carismes propis*.

Aquesta plataforma de vida cristiana és la millor teràpia per superar les manques de les parròquies i dels moviments apostòlics del temps passat: ja sigui la manca d'iniciativa laical, ja sigui una militància voluntarista en la qual el lloc per a la pregària i la celebració no és preeminent.

Aquí s'inscriu quelcom de molt important de cara al pròxim Concili Tarraconense: el realisme i practicitat de les anomenades *propostes operatives*. No cal ambicionar massa. Però caldria triar clarament les que semblin propostes claus i modelar-les fins a assenyalar quins recursos demanen i quins canvis suposen en la rutina endèmica de les comunitats. Posaré un sol exemple, perquè quan *menys* nombroses però *més* bones siguin les propostes, millor.

Suposem que ens trobem davant d'un fet estès i comprovable: les noves generacions d'adolescents i joves es troben, i es trobaran els pròxims anys, sense massa possibilitats de rebre uns mínims d'informació sobre la fe cristiana (ara ja ens trobem amb la primera generació de nens i nenes que *no ha anat a doctrina...*) En efecte, dels canals tradicionals de transmissió de la fe resulta que l'escola no funciona massa com a canal informatiu i que la família viu una certa crisi estructural. No és pensable ni està en les mans de l'església que aquests canals funcionin com en èpoques anteriors, tot i que l'Església té encara molta influència sobre la família. Què és el que resta? Una proposta ferma i massiva de dedicar gent (clergues, laics i religiosos) a centres catequètics, moviments d'adolescència i joventut, àmbits de joventut parroquial, etc. amb la finalitat de portar la inspiració de l'evangeli als infants, als adolescents i als joves amenaçats d'altra banda per la drogadocció i l'atur. Vull dir que és millor una proposta fonda, fruit de l'estudi de la situació real, consensuada per amples sectors d'Església, que no pas una dotzena de *desitjos superficials*. Es presenta davant de la secretaria

general del Concili un problema que, sens dubte, sabrà resoldre: no caure pas en una pura mentalitat estadístico-quantitativa, sinó valorar eclesialment aquelles propostes que tinguin una formulació més estudiada, més real, més pràctica.

Propostes semblants es podran fer relatives als destinataris que més cal evangelitzar: el món dels senzills, dels marginats i, per contrast, dels intel·lectuals. A Girona, el Moviment de Professionals ha celebrat el seu desè aniversari. És viu i ben viu. Arreu, les parròquies de mitjans populars es treuen la pols i no hi falta el capellà jove que *té cura dels joves*. Tant de bo -permeteu-me una mínima proposta concreta complementària de l'anterior- parròquies i moviments recordin que va haver-hi, en els darrers anys cinquanta, un instrument excepcional que els feia respirar amb l'alè de la gratuïtat, de la conversió i àdhuc d'un cert ambient contemplatiu : em refereixo als famosos *cursets de Palautordera* que van formar tanta gent, avui amb responsabilitat al nostre país.

Ara, com a final, podem somiar una colla de coses disperses, però aquestes no pas a tall de *propostes operatives*, sinó de desitjos que són *pregàries*: parròquies no pas decadents; moviments no pas idealitzats; una Església que permeti el respir interior, en què la familiaritat no ofegui les persones i les iniciatives, sinó que els doni suport; una comunitat poc ideologitzada i més esperançada que preocupada, segura que Crist i l'Esperit porten l'Església envers el Pare, envers els més febles i envers els qui més demanen llurs necessitats paleses o amagades; una Església no pas perfecta sinó sana, amb somriure i bon humor, que doni tot el relleu als laics i a la dona -assignatura pendent, aquesta sí, que ben segur voldrà al menys aprovar el Concili Tarraconense-; una Església besllum del Regne del cel, capaç d'oferir -com deia Bonhöffer- un cristianisme *car*, no pas *descafeïnat*; que, metafòricament i realment, ens costi molts calés i alguna tribulació com a sant Pau; present en la societat com a comunitat de fe i d'amor; capaç de profetitzar, en el sentit de fer sentir què és el que Déu vol inequívocament dels seus fills; amb uns laics presents en la vida pública, en la política i en els circuits on neix i es transmet la cultura; amb aquella mínima estructura de Conferència Episcopal Catalana que ens cal com a família ben avinguda que sap fer les coses segons els usos, els costums i àdhuc els gustos de casa; una Església en què no ens mirem més de reüll, perquè comença a ser de debò la *comunió* en la qual cada un mira i reconeix el que és bo en l'altre.

TEMPS ERA TEMPS

L'any 1859, l'arquebisbe de Tarragona, Dr. Josep Domènec Costa i Borràs, intentà promoure un Concili català que no va reeixir pels entrebancs polítics del moment. Ell mateix va publicar, l'any 1866, una història detallada d'aquell projecte frustrat.

Les investigacions de Mn. Francesc Mestre sobre l'aleshores bisbe d'Urgell, Josep Caixal, li han donat accés a aquest escrit del Dr. Josep Domènec i ens l'ha fet arribar.

L'interès històric i il·lustratiu d'aquest document, precisament ara que l'església catalana es troba en estat de concili, ens fa oferir a Quaderns una breu crònica d'aquell intent.

EL CONCILI CATALÀ FRUSTRAT DE L'ANY 1859

El 17 de maig de 1852, i després de la signatura del Concordat de 1851, el Papa Pius IXe adreçava un Breu pontifici als bisbes espanyols convidant-los a la celebració de Concilis Provincials.

Aquest fet provocà a Catalunya que l'arquebisbe de Tarragona, aleshores Dr. Josep Domènec Costa i Borràs, pensés en un projecte de Concili català que es celebraria l'any 1859.

El Concili, però no es va fer perquè, en paraules del Dr. Josep Domènec, "ni los metropolitanos ni los sufragáneos tienen bastante fuerza para levantar la losa con que la política ha cubierto el sepulcro de tan respetables asambleas. Si lo intentaran, bastaría un simple gobernador de provincia para disolver su reunión, además de otros cargos que se les harían..."

Concretament, els entrebancs polítics -i també eclesials- que eren presents per a la celebració del Concili es xifraven, en expressió de l'arquebisbe en els següents: "se ha de dar noticia al Gobierno para que sus autoridades no nos embaracen la reunión y él mismo no la tenga por sospechosa; además, exige la asistencia de un comisionado regio, en lo cual no creo que aflojara el Gobierno, después de haberlo sostenido con tanto empeño en otro tiempo; por otra parte, resueltos que fueran sus puntos, habrían de elevarse a la sagrada Congregación; y, asimismo, habrían de someterse al pase del Gobierno antes de publicarse como leyes canónicas".

Davant d'aquest ventall de dificultats, el Metropolità de Tarragona, amb el projecte de Concili ja formulat, expressà que "lo unico que cabe hoy es un simulacro de Concilio", i envià el document als seus cinc sufraganis (Girona, Lleida, Urgell, Barcelona i Vic) demanant-los llurs esmenes i vots, ja que -els deia- "si los obispos, hallándonos dispersos, pudiéramos entendernos para gobernar con al-

guna uniformidad las provincias, sería un paso muy agigantado... Formemos un Concilio provincial en dispersión, aunque no le demos este nombre..."

El document i les respostes dels sufraganis

El contingut del document adreçat al clero y pueblo de la provincia eclesiástica de Tarragona, revela que el concili projectat tenia un caire preferent de renovació interna de l'església catalana. Els deu apartats diferenciats tenen com a destinataris el clergat, els seminaris, els rectors, l'administració parroquial, les conferències morals i litúrgiques dels capellans, els arxiprestos, els exercicis espirituals, les monges, el poble, i les bíblies.

Les respostes prèvies dels cinc bisbes sufraganis no van ser gaire participatives. El bisbe de Girona, Florenci, es limitava a dir: "todo cuanto contiene ha llenado mis deseos, y no puedo menos de aprobarlo, hallándome conforme con él en todas sus partes". De manera semblant es pronunciava el bisbe de Lleida, Pere Ciril: "creo que juzga V. con mucho acierto de las cosas, que si están mal ahora, se han de poner peor si no se aplica un remedio a tiempo, y no muda Dios los corazones". Antoni, bisbe de Barcelona, enyorava la celebració dels Concilis o, si més no, les reunions conjuntes dels bisbes

catalans : *“mucho sería de desear que, conforme a las santas prescripciones del Concilio tridentino, nos reuniéramos cada tres años i decretáramos lo más conveniente para el gobierno de nuestras diócesis...”* Però no es mostrava disposat a passar la censura del govern : *“convengo con V. en que durante las actuales circunstancias no hay que pensar en ello; y si nuestros Concilios tuviesen que celebrarse en presencia de un Comisario regio, y someterse nuestras decisiones al placet del gobierno temporal, vale más que nos abstengamos de semejantes reuniones, y las suplamos por medio de una pastoral en que, de común acuerdo, toquemos y reformemos todos los puntos que deban tocarse y reformarse”*.

El bisbe de Vic, Joan Josep, subratllava, en la seva resposta, els objectius de la iniciativa de l'arquebisbe de Tarragona: *“acepto con mil acciones de gracias el proyecto que ha formulado en orden a consolidar la fe católica, reanimar los sentimientos religiosos, moralizar todas las clases, y restablecer la disciplina en el modo y forma asequible...”*

L'única resposta més extensa va ser la del bisbe d'Urgell, Josep Caixal, qui va opinar i donar suggeriments sobre vuit dels deu apartats del document, encara que, segons deia, *“merece mi aprobación completa, y ojalá que años atrás se hubiese adoptado este pensamiento, ya que nos es moralmente imposible reunirnos en Concilio,*

que sería lo más conducente y eficaz”. Com a mostra del seu caràcter, el bisbe Caixal no dubtà a manifestar, però, que *“quisiera que en varios puntos sonara menos a exhortación, y se viera más que pretendemos obligar al cumplimiento de lo que se dice, especialmente al clero...”* Un dels punts més anotats pel bisbe de la Seu és el referit als Seminaris, i encara que eren altres temps no deixen de sorprendre afirmacions com aquestes: *“los buenos profesores van acabándose y no se reemplazan, y hay que ver cómo se da más estímulo al profesorado. Creo que no se logrará nunca si no se dan más garantías de seguridad y estabilidad a los profesores. Eso de estar siempre pendientes de nuestro arbitrio, del de un sucesor que no apreciará quizás sus sacrificios, y aún de los de un Vicario capitular en sede vacante, que podrá querer vengarse en ellos de lo que ayudaron a coadyuvar las miras del difunto Prelado, es cosa terrible y hace del profesorado un puente de paso a otro destino. El resultado inevitable de esto es que dejan de ser profesores precisamente cuando comenzarían a serlo buenos...”* Es mostra contrari a *“la carrera abreviada”* i desitja *“si pudiéramos lograr que hubiese medios en el Seminario para formarles en el espíritu de pobreza, éste debería ser nuestro desideratum, y no moriré contento si no lo consigo...”* En l'apartat dels arxiprestos, el bisbe Caixal ja desitjava *“que se fijen bien sus atribuciones...”* i referent

a les tasques d'evangelització, sospirava "que se fije un solo Catecismo para toda la provincia eclesiástica...y que éste sea en catalán y en castellano..."

La pastoral final

Finalment, doncs, el que s'havia projectat com a fruit d'un Concili de l'església catalana, va esdevenir una llarga pastoral del bisbe Josep Domènec, el qual, després d'una introducció per recordar la pràctica conciliar històrica de la seu tarraconense, exposa els deu punts ja esmentats.

No ve al cas reproduir tot el contingut d'aquest ja vetust document, però sí seleccionar algunes observacions que, malgrat els seus 135 anys d'antiguitat, no deixen de tenir vigència i actualitat, o constitueixen problemes sense resoldre.

"La conducta de los eclesiásticos debe ser la más ejemplar, y la doctrina la más sana. Si correspondemos a nuestra vocación nos salvaremos a nosotros mismos y al mundo...La última calamidad del mundo sería la prevaricación del clero en su conducta o en su doctrina..."

"No sean difusos los eclesiásticos en su predicación...Prediquen <cum brevitare et facilitate...> Atiendan con un cuidado verdaderamente pastoral a los pobres..."

"Donde se ejerce la caridad allí tenemos nuestro puesto, sin cuidar si es o no de preferencia. El Señor del cielo y tierra estaba en medio

de sus discípulos como quien ministra y sirve..."

"Cada año tendrá el clero ejercicios espirituales por espacio de diez días, y si no pudiese todo, los hará la mayor parte...Es el gran secreto para conservar o recobrar el espíritu sacerdotal, sin el cual cuantas medidas se han establecido y se establezcan servirán de poco, sino es que no se hacen enteramente ilusorias..."

"Es preciso que todos aquellos a quienes incumbe la educación de la juventud de hoy miren con interés tan delicadísima atención. Tal vez nunca han podido prestar mejor servicio a la sociedad y al individuo que en el presente periodo por el que pasa el mundo..."

"Conservad entera la fe, sin la cual es imposible agradar a Dios, pero atended a las palabras <¿qué aprovechará a uno que dice que tiene fe, si no tiene obras? ¿Por ventura podrá la fe salvarlo?>..."
"Todos debemos aspirar a que se conozca nuestra fe por la bondad y excelencia de nuestras obras..."

"A los padres de familia les rogamus que se esmeren en la educación de sus hijos, siendo la primera condición la de darles buen ejemplo..."

"Nuestra verdadera felicidad se acrecentará y nuestros males disminuirán al paso que nos acerquemos a Dios, que nos ha criado para darnos una gloria sin término ni ponderación..."

Ha estat només una petita mostra i el record històric d'allò que deia l'Esperit a l'església tarraconense l'any 1859...

ACTUALITAT

IDENTITAT, COMUNIÓ I MISSIÓ: RELIGIOSES I RELIGIOSOS DE CATALUNYA EN CONGRÉS

*Sota el lema **Revifa la flama del do de Déu!**, els gairebé 12.000 religiosos i religioses presents a Catalunya es troben a hores d'ara -des del novembre del 1993 fins al maig de 1995- en la realització del **I Congrés de vida religiosa** que té com a objectiu i eix principal la reflexió i l'aprofundiment sobre tres conceptes claus: **identitat, comunió i missió**.*

*Quaderns de pastoral entrevista el **P.Joan Botam**, caputxí, membre de la Comissió promotora del Congrés, per parlar a bastament sobre l'origen, el desenvolupament i els possibles fruits d'aquesta important assemblea i també sobre altres temes d'actualitat.*

L'origen del Congrés

P. D'on sorgeix, Pare Botam, la idea del I Congrés de vida religiosa Catalunya?

R. Es pot dir que la idea aparegué espontàniament, bé que amb força, com a reacció a tot una colla de reptes, en ocasió de la segona assemblea de la Unió de Religiosos de Catalunya (URC), del curs 1991-1992.

El doll de respostes al qüestionari que prèviament havia estat distribuït als assembleistes ens sorprengué a tots. Prenent-lo com a referència, en emmirallar-nos-hi, decididament la imatge no ens afavoria. No ens vèiem interlocutors de ningú. I a partir dels grups de treball que es van realitzar a la mateixa assemblea, vam veure que no n'hi havia prou amb alguns retocs: calia recuperar l'alè, aprofundir més. Per això es va començar a parlar d'unes Jornades, d'un Congrés, encara que en principi el terme Congrés semblava massa acadèmic.

D'altra banda, és ben cert que totes els Ordes i Congregacions han fet, des del Vaticà II, un gran esforç d'*aggiornamento*, però aquests esforços han vingut per vies radials, des de Roma, i hi ha el risc de *desencarnació*. D'aquí, un Congrés de casa nostra i a casa nostra.

P. Quina és la realitat històrica dels religiosos i religioses a Catalunya?

R. Els Ordes i Congregacions religiosos de les 8 diòcesis catalanes - unes 1.200 comunitats, amb un total de gairebé 12.000 membres- som com a col·lectiu, de fet, molt joves. Alguns instituts enfonsen les seves arrels enllà del temps, acompanyant, amb la seva naixença, els primers passos del poble que es desprenia del tronc carolingi. Altres apareixen, en coincidència amb els reis de la casa de Barcelona, en l'esclat de la consolidació. Uns tercers, amb els aires de la Reforma, ho fan, finalment, al llarg dels segles que registren la pèrdua d'identitat i, com a reacció, dels rebrols de la Renaixença.

Tots manifesten, i de quina manera!, la vida i el servei solidari i missioner de la nostra Església. Però sovint ho fan per vies paral·leles. Ara, rere el retorn a les fonts inspiracionals volgut pel Vaticà II, els canvis socials i culturals ens interpel·len igualment a tots. Per això, som cridats conjuntament a respondre-hi.

P. Com es configura la xarxa organitzativa dels religiosos i religioses a casa nostra?

R. A rel del Vaticà II es va constituir a l'Estat espanyol la Confederació de religiosos (Confer), amb branques filials a les diferents regions i nacionalitats. A Catalunya hi havia la Confer masculina i la Confer femenina, però fa 12 anys ambdues es van unir, constituint-se la Unió de Religiosos i Religioses de Catalunya (URC). Aquesta es regeix per una Comissió Permanent i es reuneix en assemblea general dues vegades l'any. La presidència de la Unió es preveia rotativa entre homes i dones, però fins ara el sector femení -que abasta les tres quartes parts del col·lectiu- no es veia amb cor d'assumir la responsabilitat. Avui és ja una realitat la presidència femenina de la Unió, en la persona de la germana Núria Casas.

A més a més de la Unió, cal esmentar el naixement, l'any 1966, de la Reunió d'Abats i Provincials (RAP), que ha realitzat ja prop de 90 reunions. amb assistència habitual d'una vintena de superiors religiosos masculins. D'aquest col·lectiu -que les superiores religioses també van constituir per la seva banda amb el nom de Trobada- alguns des de fora van voler donar, en els primers temps, la imatge caricaturesca d'un *sindicat clandestí*, i el cert és que en els difícils temps de la dictadura els superiors ens reuníem per comentar fets que passaven a les nostres comunitats (tancament a Montserrat, Caputxinada, etc.), i ens ajudaven a unificar criteris d'actuació. L'episcopat no era del tot català i els provincials més identificats amb el nostre país ens trobàvem molt desemparats...

Ara per ara, la dificultat que persisteix és que, naturalment, la URC es configura en el marc de la Confer estatal, a l'igual que passa amb la Conferència episcopal...

Congrés, Sínode i Concili català

P. Ens haurà de permetre una pregunta que ens cou una mica: al mes de setembre es farà a Roma el Sínode dedicat a la vida consagrada; ara per ara, a Catalunya, ens trobem en plena realització del Concili de la Tarraconense; i vostès, a l'hora, fan el seu Congrés... No és massa dispersió?

R. Respecte al Sínode de Roma pensem que no és incompatible amb el nostre Congrés, sinó un revulsiu més per fer-lo. El Sínode serà dels bisbes i per als bisbes. Eclesiològicament no podem esperar que els bisbes s'inventin la vida religiosa. El Sínode -que sens dubte ens ajudarà- és universal, i nosaltres hi cerquem la nostra identificació.

I referent al Concili català, sí que vam quedar, en principi, una mica perplexos davant la seva convocatòria i es considerarà la possibilitat d'ajornar el Congrés, però després el mateix bisbe Torrella ens va animar a seguir, ja que els nostres objectius no trepitgen els objectius del Concili. Nosaltres som a l'església uns elements particulars i la nostra preocupació és la nostra identitat: com viure, com a religiosos i religioses, en fidelitat a l'evangeli i als signes del temps. Creiem que podem fer, amb el nostre Congrés, una bona aportació al Concili català.

Bisbes i religiosos; pastoral i religiosos

P. Com és, a l'actualitat, la relació dels religiosos i religioses de Catalunya amb els bisbes catalans?

R. No es pot dir que els bisbes es preocupin gaire del religiosos i religioses. Com és natural, *uns bons pastors sempre desitgen bones ovelles...*

s'ha de dir que les relacions amb la URC i amb els provincials i provincials són cordials i dialogants. No sempre hi ha coincidències, però això és normal. Els religiosos i religioses servim a l'església, al regne de Déu, i des de la nostra identificació estem en comunió amb l'església, però amb una gran llibertat d'esperit. Si no féssim això no estariem fent l'experiència de la vida religiosa que hem escollit.

P. I quina és l'aportació dels religiosos i religioses a las tasques pastorals diocesanes?

R. Jo penso que és bona a l'àmbit de les diòcesis i arxiprestats i una mica desigual -encara que va millorant- en el marc de les parròquies. El problema és de respecte mutu. La coordinació amb la pastoral de conjunt ha de néixer del diàleg, i no de la imposició ni de la utilització. Els religiosos homes acceptem parròquies, però no les desitgem: no ens hem fet religiosos per fer de rectors; hem de defensar tots la nostra identitat. Som el que som pel que som i no pel que fem. Encara s'ha de dir que el clergat diocesà i nosaltres mateixos desconeixem, en general, la teologia de la vida religiosa, i d'aquí sorgeixen a vegades els problemes. La pastoral no és només eficàcia concreta.

P. Ens hem desviat una mica del tema del Congrés, però han sortit en la conversa alguns temes que són plena actualitat. Ara tornem, per acabar, al desenvolupament del Congrés. En quines etapes es realitzarà?

R. Fonamentalment en tres etapes, seguint el mètode de revisió de vida: *veure, jutjar i actuar*. Ara ens trobem en el *veure*: implicar tothom en el Congrés; escoltar la veu de tots els religiosos i religioses que vulguin participar; escoltar la veu d'altres persones, relacionades o no amb la vida religiosa; analitzar la realitat actual de la vida religiosa a Catalunya. La manera pràctica de dur a terme aquests objectius serà responer uns qüestionaris, personals i comunitaris, que volen ser una eina de dinamització, un instrument que faciliti el diàleg en el si de la comunitat sobre qüestions de fons de la vida religiosa. A més a més ja elaborem un qüestionari personal que permeti arribar a fer una descripció de les actituds, formes de pensar, maneres de viure, etc. dels religiosos i religioses de Catalunya. Aquesta tasca més *científica* ha estat encomanada a un equip de psicòlegs i sociòlegs de la Fundació Vidal i Barraquer, vinculada a la URC.

A la segona etapa - el *jutjar* - reflexionarem sobre els elements essencials de la vida religiosa des de la nostra realitat; pregarem personalment i comunitàriament, tot escoltant la Paraula; i elaborarem les conclusions i propostes, afavorint el coneixement entre els membres dels

diferents instituts. I finalment, a la tercera etapa, *l'actuar*, presentarem les conclusions i les actuacions a fer d'acord amb allò que haurem vist i discernit a la llum de l'evangeli.

Exit, doncs, i bona feina...

VIURE EN COMUNITAT

P. CASSIÀ JUST, ABAT EMÈRIT DE MONTSERRAT

Creiem que un bon complement en relació amb el Congrés de la vida religiosa a Catalunya, i també com a tema d'interès per al clergat diocesà, pot ser aquesta reflexió del P. Cassià Just sobre el fet de Viure en comunitat. El proppassat mes de desembre del 1993 els seminaristes del Seminari de Barcelona van tenir la sort d'escoltar-la de viva veu.

Tema sempre actual entre els deixebles de Jesús. Té la seva font i inspiració fonamental en la vida trinitària. *"Que tots siguin u, com tu, Pare, estàs en mi i jo en tu. Que també ells estiguin en nosaltres"* (Jo. 17, 21).

Lluc en descriu la realització en la primera comunitat de Jerusalem: *"La multitud dels creients tenia un sol cor i una sola ànima"*

(Fets 4, 32; cf. també 2, 42-47 i 5, 12-16).

Al llarg de la història de l'església tots els projectes de vida comunitària han cercat la seva inspiració en aquestes descripcions idealitzades de la primera comunitat de Jerusalem.

He usat la paraula *idealitzades* perquè en aquella comunitat apareixien greus dificultats i tensions (Fets 5, 1-10; 6, 1-7; 11, 1-3; 15, 1-35).

En aquest contrast entre l'ideal i la realitat dolorosa de cada dia els deixebles de Jesús troben una de les dimensions més exigents del nostre combat espiritual.

Com viure avui i ací aquest

combat per donar resposta al manament nou del Crist “*us dono un manament nou: que us estimeu els uns als altres, tal com jo us he estimat*” (Jo.13, 34)? Mirem de donar unes pautes per avançar vers la plena realització de l'ideal que ens és proposat.

1. Lucidesa
2. Etapes d'inserció en la comunitat
3. L'experiència dia a dia de la vida comunitària

1. Lucidesa

Cal prendre consciència que la comunió amb els germans és un do, un fruit de l'Encarnació del Fill. Sense la gràcia, tendim a tancar-nos en l'egoisme, en el desamor, en l'actitud de Caïn: *Que potser sóc el guardià del meu germà?* (Gen.4, 9).

L'experiència del fracàs en l'intent de construir comunitat ens pot ajudar a superar la visió ingènua d'una comunitat idíl·lica, com si es tractés d'un club d'amics ben avinguts, que s'ho passen bé, sense cap esforç.

La comunitat és molt més que la coincidència d'uns quants amiguets. Comporta l'aportació sincera i gratuïta del millor de cada persona al bé comú, comporta també l'acceptació respectuosa de l'altre, tal com és, per ajudar-se mútuament a créixer en l'amor. En una paraula: comporta donar la vida dia a dia pels altres. Tal

com Jesús afirmava en el discurs de comiat (Jo. 15,13): “*ningú no té un amor més gran que el qui dona la vida pels amics*”.

Jo penso que l'experiència del propi egoisme i del fracàs en la vida comunitària no ha de desembocar en la desesperació -*no hi ha res a fer...*”, “*homo homini lupus*”, o bé en l'expressió de Sartre “*l'infern és l'altre*”, sinó que ha de desembocar en l'acceptació lúcida de la nostra pobresa i en la confiança total en Jesús, el nostre Mestre en l'aprenentatge d'estimar. Nosaltres sols, comptant només amb les forces humanes, no ens en sortim. Només amb l'empelt de la vida divina que l'Esperit Sant ha posat en nosaltres, som capaços d'arribar a estimar gratuïtament fins a estar disposats, si es dona el cas, a donar la vida pels germans.

2. Procés d'inserció en la comunitat

Podem distingir tres etapes en la inserció de cada persona en una comunitat, tal com proposa Jean Vanier en el seu magnífic llibre *La comunitat, lloc de reconciliació i de festa*.

Un primer temps feliç, idíl·lic. Encara no coneixem a fons la comunitat, gairebé som incapaços de veure'n els defectes. En l'eufòria de l'opció que havíem fet sincerament per Déu, tot ens resultava nou i meravellós. Tendíem a veure els membres de la comuni-

tat com a persones excepcionals que havien realitzat ja l'ideal que nosaltres cercàvem. Només hi vàiem qualitats. I si vàiem o notàvem algun defecte, l'assumíem com una excepció que confirmava la impressió global.

Després -i generalment ben aviat- segueix un temps de decepció, normalment lligat a un període de fatiga, a un sentiment de solitud, a algun fracàs personal o alguna frustració relacionada amb l'autoritat. Durant aquest temps de depressió tot esdevé tenebrós. Només veiem els defectes dels altres i de la comunitat. Tenim la impressió o bé d'estar submergits en un món encarcerat, en el qual domina la hipocresia del reglament o les ganes de pujar, o bé que ens les havem amb gent que no toca de peus a terra, incompetent i desorganitzada. I la vida esdevé insuportable. Com més havíem idealitzat la comunitat i els seus responsables, més el desencís esdevé greu.

Ara bé, si per la gràcia hem arribat a superar aquesta segona etapa (gràcia i guiatge), entrem en una tercera etapa que dura tota la vida, i que cada vegada esdevé més bella i més autèntica. És l'etapa que jo qualificaria del realisme i de l'amor crucificat. És quan ens adonem que, si havíem entrat a la comunitat cercant de realitzar un ideal i ser personalment feliços, ara hi restem pensant més a fer feliços els altres, a partir de la fidelitat radical a Déu: *"tot allò que fèieu a un d'aquests germans meus*

més petits, a mi m'ho fèieu" (Mt. 25,40).

Els membres de la meua comunitat no són ni uns sants ni uns dimonis, sinó persones humanes amb un teixit de llum i de tenebra, de bé i de mal, però cadascuna va creixent, està treballada per Déu, cadascuna viu una esperança. És quan posem arrels de debò, en la comunitat, quan acceptem de viure i de caminar endavant conjuntament i a pesar de tot.

És cert que al llarg de la vida se'ns presenta la temptació de retornar a la segona etapa i a voltes hi recaiem. També hi ha persones que ja no passen de la segona etapa i s'hi queden encallades. Naturalment sofreixen molt i fan sofrir amb la seva càrrega inestroncable de negativitat. Però Déu és el més fort i no hi ha ningú exclòs de l'esperança. Déu ens crida constantment a viure amb autenticitat l'ideal cristià: *"En això coneixerà tothom que sou deixebles meus, si us teniu amor els uns als altres"*.

3. L'experiència dia a dia de la vida comunitària.

És molt dura d'entrada (Voltaire) la comunitat. És el lloc de la revelació dels meus límits i dels meus egoïsmes. Quan comences a viure a ple temps amb altres persones, descobreixes la pròpia pobresa i les teves febleses. La teva incapacitat per entendre't amb alguns, els teus bloqueigs, la teva afectivitat o la teva sexualitat per-

torbada, els teus desigs que semblen insaciabls, les teves frustracions o gelosies, els teus odis, els teus impulsos destructors... Mentre estaves sols, podies fer-te la il·lusió que estimaves tothom. Ara que vius amb altres t'adones com ets incapaç d'estar constantment disponible per a ells, com ets incapaç d'estimar-los a fons. I si ets incapaç d'estimar, què et queda d'aprofitable? Només tens la desesperació i l'angoixa. Et sembla que l'amor és una il·lusió, i que està condemnat a la solitud i al fracàs. La vida de la comunitat és, doncs, la revelació dolorosa dels teus límits i de les tenebres de la teva existència.

És la revelació insospitable dels monstres que portes amagats dintre teu.

I aquesta revelació és difícil d'assumir. Instintivament busques d'apartar aquests monstres, de tornar-los a amagar o de pretendre que no hi són. Aleshores defuges la vida de comunitat i la relació amb els altres, busques mil excuses o bé passes a un altre estadi que és acusar els altres i perseguir els monstres que veus en ells. Però en canvi, si acceptes que realment en tens, de monstres, i els fas sortir a la llum i aprens per la gràcia de Déu a dominar-los, llavors, comença l'autèntic creixement vers l'alliberament.

La comunitat juga aleshores un paper importantíssim. Si ens hi sentim acollits amb les nostres limitacions i també amb les nostres capacitats, la comunitat esdevé a

poc a poc el lloc ideal del nostre progrés i de la nostra llibertat sense engany. Quan descobrim que hi som acceptats i estimats fermament pels altres, comencem a acceptar-nos i estimar-nos a nosaltres mateixos (ho sé per experiència personal).

La comunitat esdevé el lloc en el qual podem ser nosaltres mateixos (Cf. *Glosses a la Regla de Sant Benet*, pàg.326).

"Un sol cor i una sola ànima". Simple utopia? Meta vers la qual hem de tendir, sense desanimar-nos mai, perquè no l'arribem a assolir plenament fins a la vida eterna, en la comunió faç a faç amb la Santa Trinitat.

Jo us faria les següents recomanacions:

Respecteu profundament cada company, àdhuc quan dissenteix o peca.

No menyspreu mai i desespreu mai de ningú.

Apropeu-vos a cada persona cercant de veure allò de bo que té.

Poseu confiança, ajudeu a créixer.

Feu fora del vostre cor l'ambició i l'enveja.

No us guieu per simpaties i antipaties superficials. Aneu al fons.

Sapiguen perdonar.No guardeu rancor.

Assumiu de forma constructiva el pluralisme (edat, formació, mentalitat, procedència...) Visqueu amb estimació les tensions. Correcció fraterna, no delació.

No feu grups tancats, exclusivistes, d'autodefensa, sense autocrítica. *"Tot el que fa un del grup és bo / allò mateix és jutjat com un disbarat si ho fa un altre"*.

Poseu amor on no hi amor
Torneu a començar humilment

cada dia. No us doneu mai per vençuts, com han fet els sants. Moments d'incertesa entre dues fidelitats. *"Senyor, què voleu de mi?"*

Seguiment, consell espiritual.

REFLEXIÓ CULTURAL SOBRE LA CRISI ECONÒMICA

JOSEP IGNASI GONZÁLEZ-FAUS
JESUÏTA, PROFESSOR DE LA FACULTAT DE TEOLOGIA
DE CATALUNYA

Voltem una reflexió diferent sobre l'actual situació de crisi -una crisi que no és només econòmica- i l'hem trobada en aquest treball de González Faus, traduït del seu original castellà, i publicat a la revista de la GOAC, Notícies obreres. Ni l'autor ni la revista van posar cap inconvenient en que fos publicat en català a Quaderns.

Els gestors de la *res pública* semblen obsessionats en dir que *ja ens estem sortint de la crisi*, o, si més no, que *ja estem tocant fons i ben aviat començarem a sortir-ne*. És suficient qualsevulla dada positiva en l'àmbit econòmic, qualsevulla xifra millor que les xifres del mes anterior en relació a la creació de riquesa, o a la reducció d'inflació o de dèficit, per a que se'ns anunciï l'inici del relançament.

I si les coses no fossin així? I si fos raonable posar damunt la taula la *filosofia de la sospita*, de la qual hem tingut excepcionals mestres?

En efecte: sembla legítima la temença que aquestes petites dades econòmiques positives no són sinó *l'estiuet de Sant Martí*, i que després vindran dies més freds, i que no signifiquen que *ja estem arribant a la calor*. El bon clima de *l'estiuet* forma part de l'inexorable marxa cap el fred d'hivern. No passa una cosa semblant amb alguns malalts greus -per exemple de càncer- que poc abans de morir semblen millorar i remuntar el seu procés, desvetllant d'aquesta manera algunes il·lusions fallides?

Fenomenologia de la crisi

La crisi actual és *pluridimensional*: es dona a l'economia, però també a la cultura (pas de la modernitat a la postmodernitat), a la política (democràcia insuficient i amenaçada) i a l'àmbit religiós (fonamentalisme i atonia de les esglésies tradicionals). És, a més a més, una crisi *mundial*, encara que només sigui per la unitat cada vegada més gran del planeta...I tot això fa que alguns qualifiquen aquesta crisi com una *mutació cultural* i la comparin amb els dos canvis més grans que es coneixen a la història de la humanitat: la fi del neolític, o la gran mutació que es va produir el segle VI abans de Crist, temps denominat per Jaspers com *temps-eix* (moment de coincidència dels grans tràgics grecs, els grans profetes d'Israel, el budisme, Zaratrustra...)

És pràcticament impossible abastar una crisi global des de dins d'ella mateixa. Per això voldria tan sols fer un suggeriment des del seu aspecte més econòmic, i això em permetrà parlar de crisi cultural *del mercat*. El mercat ha invalidat tota l'economia, per després, des d'ella, envair també tots els àmbits de l'existència: la cultura, la política i la mateixa religió. I així les coses no poden anar.

El primer punt curiós és que el llenguatge de la crisi ha vingut gestant-se a partir del procés de liquidació dels països de l'Est: el discurs de la *victòria del capitalisme*, que és el primer que surt, dura ben poc, malgrat l'eufòria, i dona pas insensiblement a un llenguatge de *crisi econòmica*. Què passaria si agaféssim aquesta dada com a hipòtesi de treball?

Passaria que la caiguda de l'Est hauria posat en relleu la malaltia de l'Oest. La victòria hauria estat molt pírrica, i el guanyador (com als melodrames antics) hauria d'haver estat internat en acabar el combat, per morir poc després que l'enemic al qual havia vençut. A la caiguda del socialisme real seguiria el desmoronament del capitalisme real. I en quedar-se amo i senyor, hauria començat a manifestar-se la decadència del mercat. És com si la maldat de l'Est hagués funcionat com una *droga* contra altra droga: en acabar-se la *metadona*, no guanya l'heroïnoman, sinó que acaba mostrant-se tal com és.

La malaltia del mercat

Abans de parlar de decadència del mercat cal rescatar i posar en relleu l'element valuós que té el mercat : la possibilitat d'acord raonable i beneficiós per ambdues parts, obtingut mitjançant el consens lliure entre elles. Però tal vegada succeeix amb el mercat com amb la mecànica de Newton : semblava evident i insuperable fins que Einstein explicà que només és vigent en unes dimensions *petites* i deixa de funcionar quan la velocitat del sistema s'apropa a la velocitat de la llum (aleshores cal recórrer a la mecànica quàntica i a la teoria de la relativitat). Agafant l'alogoria d'aquest exemple, caldria dir que la *globalització del món*, la seva conversió en *aldea planetària*, equival a aquest *aproparse a la velocitat de la llum*, o superar els límits de les propies dimensions. Aleshores deixa de funcionar el mercat, s'atura, i mostra les seves quatre grans *deficiències*. I els hi dono aquesta denominació perquè les quatre comencen (en castellà) amb la lletra D : el mercat ja no *detecta*, ni menys *distribueix*; ans al contrari, *malversa* (*despilfarra*) i *degrada*.

1. El mercat detecta malament

El mercat no descobreix les necessitats bàsiques, sinó els capricis refinats. A nivells mundials, no atén la demanda de la majoria, sinó les possibilitats de la minoria. Marx ja va veure aquest perill quan va escriure que si a un país hi ha mil persones sense calçat, però que no poden pagar-se'l, aquestes mil persones simplement *no existeixen* per al mercat. En les grans dimensions, la llei de l'oferta i la demanda es converteix en una llei d'oferta a la demanda, la qual cosa és molt diferent. Per això cal donar la raó a Jesús Albarracín (*La economía de mercado* Madrid 1991, p. 19) quan escriu: *la principal característica de l'economia de mercat és que el seu objectiu principal no és produir bens i serveis per satisfer les necessitats humanes, sinó produir mercaderies per ser venudes i obtenir un benefici*. Des d'una òptica (no ja cristiana, sinó simplement) humana, que afirma que els drets primaris del pobres són més sagrats que els drets (secundaris o terciaris) dels poderosos, heus aquí una greu deficiència que no només és ètica, sinó també econòmica.

2. El mercat distribueix pitjor

Aquesta és una altra característica ja reconeguda pels més raonables defensors de l'economia de mercat, els quals argumenten més o menys així: no tenim altre mecanisme millor que el mercat per regular el com-

plex procés de la producció, però cal reconèixer que el mercat distribueix molt malament; per això es fa necessària la intervenció d'un altre factor que imposi correccions (l'Estat que recapta impostos no només per obres públiques o despeses militars, sinó sobre tot per redistribuir: per a prestacions socials als *menys afavorits*) I així neix l'anomenada *economia social de mercat*.

La meua impressió és que amb la mundialització de l'economia ja no és possible (o ho serà cada vegada menys) imposar aquestes correccions al mercat. Les crítiques conservadores a l'Estat del benestar revelen això mateix, encara que ho formulen de manera invàlida i irritant. El fet és que cada vegada els Estats disposen de menys mitjans per fer aquesta redistribució que el mercat tampoc fa. El poder econòmic és més fort que el poder polític i no es troba gens democratitzat : es queda en mans de les multinacionals, que són una altra versió de la *planificació central* i que imposen la seva voluntat a qualsevol poder polític, i no dubten en anar-se'n a altre lloc si un Estat parla d'humanitat i justícia... Als Estats només els hi quedarà el que deia el nou president de SEAT, senyor J.Llorens, *donar cops de tralla i demanar perdó pels cops que hagin de donar...*

La competitivitat que es diu reclama el mercat és cada dia més difícil si es vol una distribució no ja *justa*, sinó simplement *no insultant* de la riquesa: doncs cada vegada aniran apareixent més *dragons* (de l'Est o d'on sigui) que hauran après la nostra lliçó i aplicaran els mateixos sistemes amb els quals es va desenvolupar Occident, obligant-nos a tornar a la situació social del segle XIX, si no volem perdre tota competitivitat. Per això, pretendre que *quan sortim de la crisi econòmica tornarem a l'Estat de benestar* em sembla ingenu o mentidor: quan intentem retornar a l'Estat de benestar tornarem a la crisi econòmica. I no és irracional témer que en els propers anys veurem un desmantellament progressiu de totes les conquestes de la classe obrera als dos darreres segles, com la única manera de no ser escombrats del mapa comercial.

Tal vegada aquest procés ja ha començat : fins fa poc, el treball era vist per molta gent com un dels camps més importants d'explotació de l'home per l'home. En aquests moments, tenir feina (en condicions moltes vegades ben inferiors a les de fa uns anys) és considerat com un privilegi gairebé injust, o com una fita quasi benaurada. A nivell mundial, tenir feina és el que més importa : ja no importa en quines condicions. Que el salari sigui una magnitud irrenunciablament ètica, i no merament econòmica, perquè afecta a persones i no a mercaderies (com va subratllar la doctrina social de l'església, encara que després l'església fou la primera en no complir-lo) és quelcom que no té sentit: des de l'abstracció d'un mercat *global* no es veuen persones, sinó *capital variable* o *massa salarial*. És possible quelcom més impersonal que una mas-

sa? Des d'aquí al retorn a l'esclavitud com a forma de supervivència tal vegada no hi ha més que un pas.

3. El mercat malversa

Aquest punt presenta certa novetat i ha estat molt estudiat per l'escola d'economia de Harvard (o *escuela radical*) sorgida a finals dels anys setanta i de la qual existeixen en castellà dos llibres ben significatius *La economía del despilfarro* i *Tras la economía del despilfarro* (ambdós a Alianza editorial, i dels autors Samuel Bowles, David Cordon i Thomas Weisskopf). La malversació per part de l'oferta converteix la suposada *mà invisible* de les visions bucòliques del mercat en un realíssim *puny de ferro*. Per més valuoses i estimulants que puguin semblar les crítiques d'aquests autors, el que més desanima és la solució que proposen i que es sintetitza en *democratitzar l'economia*. Un elemental realisme ensenya que la democràcia en economia es troba avui tan lluny (si més no) com podia estar la democràcia política en temps de Lluís XIV.

Per posar un exemple d'aquesta *malversació de l'oferta* (que segurament no és el més important, però sí dels més visibles) pensem en el món de la *propaganda*.

La propaganda és avui la més gran demanda que existeix en el mercat; per això resulta tan cara, i porta al mercat a un grau d'abstracció desconegut als seus orígens: *la veritable demanda ja no és la de mercaderies, sinó la de les maneres de col·locar-les*. Vaig escriure en altra ocasió que el marketing és exactament la mort del mercat. Però ara tal vegada serà millor baixar de les abstraccions i concretar les coses en un exemple més planer i quasi divertit, com poden ser els detergents. Si més no serà menys dolorós que analitzar la malversació armamentista, com a darrera conseqüència lògica de la competitivitat desbordada.

A la meva infantesa rentàvem amb Norit ("m'ha quedat molt blanquet -molt sedós-perquè hem utilitzat Norit el <borreguito>"); després passarem a aquell Omo que rentava "més blanc" (encara que es presentava en *blanc i negre*); i des d'aleshores fins els darrers i més moderns anuncis a color, les mestresses de casa saben que tots els detergents renten més o menys igual. Ho saben també les senyores que surten a la tele per dir-nos que el detergent que elles anuncien (i pel qual cobren) renta millor que tots els altres. Per què, doncs, l'anunci, si és tan car com tan fals i lògicament tan inútil? Doncs perquè a la situació actual *ja no es tracta de millorar el producte, sinó de millorar l'impacte*, malgrat, inclús, aquesta millora encareixi el producte. El consumidor difícilment sabrà prescindir d'ell; i així tothom viu per damunt de les seves possibilitats, mentre sent que viu per sota de les seves aspiracions.

La propaganda es converteix, d'aquesta manera, en una mena de déu que reclama molt més que calzes d'or i altars de marbre. En els salaris i en les assegurances es pot estalviar, però en publicitat és impossible. Mercedes Milà o Iñaki Gabilondo podran intentar programes interessants de debat, d'un caire i nivell respectables. Tant se'n dóna: la veneració amb que se sotmeten als talls de la *publicitat*, interrompent el diàleg encara que es trobi en el moment més seriós, i sense que els hi surtin els colors a la cara, converteix tota la serietat política o cultural que puguin pretendre als seus programes en una hipocresia pietosa. Fins i tot ara que s'ha mort Fellini ens passaran algunes de les seves obres genials, com a homenatge d'amor a l'art i al mestre: però aquest amor haurà de sotmetre's diverses vegades al *coitus interruptus* de la publicitat. Qui mana és la *publicitat*, i això per una lògica absoluta: només així subsisteixen les televisions. Per això van boixes a la caça d'audiència (com a veritables prostitutes de carrer a la recerca i disputa del client) i per això baixaran la qualitat del programa tot el que faci falta: perdre audiència significa perdre publicitat...

Resulta, per tant, que el consumidor, quan compra un ingenu detergent o una colònia normal, paga un impost indirecte emmascarat. I ja es perden en l'horitzó històric els temps que la consciència democràtica del ciutadà el portava a rebutjar els programes amb anuncis i els productes anunciats en moments inconvenients. Els ciutadans posseeixen aquest poder, però o no saben, o no volen utilitzar-lo. Tal vegada arribi un moment que es decidiran a fer-ho, però entretant encara manca molt per arribar-hi. O tal vegada, com dèiem, de la mateixa manera que el marketing és la mort del mercat, el consumidor podrà arribar a ser l'assassí del ciutadà... I això ens porta al darrer punt, la quarta *d* :

4. El mercat degrada

En convertir-se en sistema global, que s'ha sortit d'una parcel·la de la vida per configurar la totalitat de la convivència humana, el mercat degrada (és a dir, converteix en *mercaderia*) moltes activitats humanes que tenen massa dignitat com per ser objecte de compravenda. La primera d'elles és la *força de treball* de l'home. No és que això sigui nou : "*l'ofici més antic del món*" consisteix en convertir quelcom tan sagrat com és la intimitat sexual en matèria de mercat, subjecta a la llei d'oferta i demanda. I el *pecat més gran* (segons alguns sants antics) era convertir en mercaderia les possibilitats religioses de l' ésser humà: la simonia. La religió laboral passa a ser, en el capitalisme, una espècie de prostitució o simonia: per això tota la seva gràcia consisteix en obtenir *el que no es pot pagar*, en obtenir el màxim pagant el mínim.

A partir d'aquí, la relació es converteix en *la única relació humana* que existeix. La informació deixa de ser un dret indispensable per exercir la democràcia. i passa a ser una mercaderia: se'ns informa del que *dóna diners*, no del que necessitem saber per decidir. La democràcia es degrada en un autèntic mercadeig de vot, i els discursos electorals són el tipus de llenguatge més semblant als anuncis de televisió. Pietro Barcellona ha analitzat bé aquesta degradació de totes les relacions humanes en relacions de mercat, fruit lògic de la conversió del mercat en sistema (Cf. *Postmodernidad y comunidad, Madrid 1992*). La antiga exclamació creient de Bernanos o Teresa de Lisieux: "*tot és gràcia*", es veu ara substituïda pel "*tot és mercat*". I així arribem a la vessant teològica del tema, ja abordada per altres autors (cf. *A idolatria do mercado, d'Hugo Assmann, Sao Paulo 1989*. I del mateix, *Economia y teologia, en Conceptos fundamentales del cristianismo, Madrid 1993*).

A tall de conclusió...

Tal vegada no paga la pena seguir. La conclusió podria ser que la crisi no és merament crisi, sinó *malaltia* i greu.

En quedar-se el sistema sense contrapès, sense enemic i sense amenaça, resta abandonat a la seva pròpia lògica. "*Lliurar el pecador als seus propis desitjos*" és, segons la Bíblia, la manera com Déu castiga el pecat. *Is. 64,6 i Rom. 1, 26-28*). I aquesta lògica porta a mantenir-nos en perpètua *crisi econòmica*, fins que reinstaurem l'esclavitud i el treball dels nens, que és el més conforme a la naturalesa del sistema, i sense això se sent violentat excessivament.

En aquests condicions, considerar com simple crisi el que tal vegada sigui una malaltia greu, equival a portar al psicòleg o al capellà un noi afectat de càncer o de tisi, pensant que el seu mal aspecte es degut només a la crisi de la pubertat. Per això precisament està passant que malgrat molts diagnostiquen una simple crisi, *ningú sap com sortir-ne*, i és que tal vegada no ens trobem simplement en una d'aquestes crisis de creixement, típiques de l'ésser humà, sinó davant l'anunci d'un possible final. La crisi revelaria que capitalisme i Estat de benestar són incompatibles: durant molt de temps no ho semblava perquè la por al comunisme va fer que el llop es presentés amb pell d'ovella. Caigut el comunisme, el capitalisme revela la seva veritable dinàmica: la d'un *apartheid* econòmic que crea un estat de malestar amb illots de gran luxe.

Els més optimistes tenen dret a pensar que aquesta revelació implicarà la mort del capitalisme i la fi de l'economia de mercat (la qual és molt diferent d'una economia *amb* mercat). El que jo no sé és si, en aquest cas, hi ha una altra vida millor després de la mort...

Finalment, perquè no sembli que exagero, heus aquí què escriu sobre la lògica del mercat algú tan poc sospitós com Max Weber : *“quan el mercat es deixa a la seva pròpia legalitat no repara més que en les coses, no en les persones, no coneix cap obligació de fraternitat ni de pietat, cap de les relacions humanes portades per les comunitat de caràcter personal. Totes elles són un obstacle per al lliure desenvolupament de la mera comunitat de mercat...El mercat “lliure”, és a dir, el que no es troba subjecte a normes ètiques, amb la seva explotació de la constel.lació d’interessos i de les situacions de monopoli i el seu mercadeig, és considerat per qualsevol ètica com una cosa abjecta entre germans”* *Economía y sociedad, Mèxic 1994*). Als temps de Max Weber aquesta lògica encara tenia cert contrapès. Avui crec que ja no, ni veig com es podria contrapesar-se. Amb altres paraules: pot discutir-se si és veritat allò de Dostoiesky : *“si Déu no existeix tot és permès”* El que em sembla innegable és que *si no més existeix el mercat, tot és permès*. I revelar que ens encaminem cap aquí seria el significat de la crisi actual.

PASTORAL UNIVERSITÀRIA

Recollim, tot seguit, tres aportacions de l'àmbit de la pastoral universitària. Mn. Francesc Prieto ens parla del servei SAFOR a les Universitats catalanes i de la visita realitzada a les universitats de Roma i Milà per tal de veure la seva experiència; l'equip del Centre Cristià d'Universitaris (CCU) de Girona ens mostra la realitat de la Universitat de Girona; i Mn. Cristòfol Zurita exposa les vivències amb universitaris de Tortosa que estudien a Barcelona.

EL SERVEI D'ASSISTÈNCIA I FORMACIÓ RELIGIOSA (SAFOR) A LES UNIVERSITATS CATALANES

FRANCESC PRIETO, COORDINADOR DE SAFOR,
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Què és el SAFOR?

És un servei de les universitats catalanes destinat a tots els membres de la comunitat universitària i que té com a objectiu la presència religiosa cristiana a l'interior del recinte universitari.

Servei: presència humil enmig d'una universitat molt plural.

Assistència : espai d'acollida, de celebració, d'acompanyament i alhora d'informació per tal d'ajudar els universitaris a concretar la seva vida com a creients.

Formació : propicia des de la universitat espais on es pugui establir un diàleg amb normalitat entre fe i cultura.

Religiosa : és un servei de l'església catòlica, amb una dimensió ecumènica i universal.

Quan neix?

El Dr.Matabosch, aleshores Delegat diocesà de Pastoral Universitària, va presentar aquest servei al Saló de Graus de la Facultat de Filosofia i Pedagogia el 3 de març de 1987 amb les següents paraules:

SAFOR se situa en l'àmbit cultural i universitari des de les perspectives de l'església diocesana de Barcelona:

a) El fenomen religiós com a dimensió de la persona humana. S'han de superar les contradiccions transcendència-ciència i fe cristiana-cultura moderna. El fet religiós no aliena la llibertat, sinó que fonamenta un sentit de la persona humana.

b) El fenomen religiós com una part de la nostra cultura en el passat i en el present.

El fenomen religiós s'hauria d'incorporar en un àmbit universitari mitjançant el seu estudi i com a part fonamental de la cultura.

Les facultats de Teologia fan una reflexió al voltant de la transcendència del fenomen religiós i haurien d'estar vinculades a la universitat.

Com es pot situar la teologia entre la pluralitat de ciències?

Heinrich Fries, professor de teologia a la Universitat de Múnic, diu:

"La teologia, entre la resta de les altres ciències, crea pressupòsits i condicions per a una fe responsable i vinculant. La fe cristiana com a resposta de l'home a la revelació de Déu només és possible i raonable si aquesta fe té una relació interna i essencial amb l'home, amb el seu mode d'existència i amb la seva història.

La forma actual de teologia, lluny de representar una oposició amb les altres teologies, és expressió d'una unitat de la fe, que per definició, és viva, dinàmica, dialogal i creativa. Les veritats només poden viure en comunitat, una de sola és morta.

Una teologia dins la pluralitat de teologies té el seu lloc adequat en una universitat amb la pluralitat de ciències i llurs mètodes. Sempre que s'intenti foragitar la teologia de la casa de la universitat, cal preguntar-se si la universitat fa justícia a la seva pretensió de reflexionar metòdicament sobre el conjunt de la realitat, si és que es pot pensar universalment aquest conjunt quan es tanquen les portes a la realitat, experiència i història. L'expulsió de la teologia ha significat una pèrdua en coneixement i orientació, una pèrdua de la cultura i tradició que havien marcat el nostre temps i el nostre món, i que, en el fons, l'han determinat, malgrat que després s'hagi oblidat.

La teologia i el seu tema, el tema de Déu, volen, precisament en una universitat, a la casa de les ciències, demostrar que l'home, l'home individual, és un gran misteri. L'home és més i diferent del cas concret, més que el conjunt dels factors que el condicionen, i és sempre més que tots els "ismes" (ideologies), més que tot el que es pot conèixer, entendre i produir en les ciències. L'home no viu només de pa..."

Actualment col·laborem en el SAFOR dos preveres a la Universitat de Barcelona (UB), dos a la Universitat Autònoma (UAB) i un més a l'Institut Químic de Sarrià, juntament amb gestores d'estudiants que varien segons els cursos i disponibilitat, ja que ens movem en un àmbit que per a l'estudiant és de pas. Potser abans hi havia una identitat més clara del fet de ser universitari, però, a causa de la massificació que tenen les facultats, de la seva dispersió i del canvi socio-cultural dels darrers anys, els joves no hi viuen aquesta etapa amb un clar punt de referència.

Tot i que hem arribat a una certa normalització en l'àmbit universitari del fet religiós, no deixem de constatar que encara ens falta molt per arribar a tenir dintre de la nostra societat, i no només en l'àmbit universitari, respecte i consideració als valors transcendents. I això no vol dir ser pessimistes, sinó que és la constatació de l'evolució de la nostra història, perquè fer un diagnòstic és ja començar a posar els mitjans per anar millorant.

Tot fent aquestes reflexions sobre el que hauria de ser el nostre treball i les dificultats concretes a l'hora de realitzar-lo, vam pensar en la possibilitat de compartir-ho amb d'altres agents de pastoral universitària que ens constava que funcionaven molt bé. I així vam programar les visites a *La Sapienza* de Roma i a la *Università Cattolica del Sacro Cuore* i a la *Università Statale* de Milà.

Aquesta visita la vam fer el responsable del SAFOR de l'UAB i jo mateix com a responsable de l'UB i coordinador d'aquest servei, durant el mes de novembre del 1993.

Les experiències de Roma i Milà

1. La Sapienza de Roma

Abans de la visita concertada amb el responsable del servei religiós, fem un tomb pel *campus* i observem els estudiants. Les facultats estan dintre del recinte universitari, la qual cosa permet sentir *ambient* estudiantil i facilita la comunicació. El tipus d'estudiant, comportament, manera de vestir, etc. són com els nostres.

Una cosa que ens crida l'atenció és la bona senyalització que hi ha, en tot el recinte universitari, de les diferents facultats i també de la capella i dels serveis religiosos.

Entrem a la capella i notem una sensació acollidora: estudiants que entren i sortien després d'una estona de pregària, i al costat de les portes, informacions diverses i materials per ajudar en la reflexió a la capella i a casa.

Notem que hi ha vida.

A l'hora prevista iniciem el canvi d'impressions i després d'una informació general -180.000 estudiants, 5.000 professors, 5 jesuïtes atenen aquest servei amb la col·laboració de 4 jesuïtes més i una religiosa a dedicació parcial, relacions jurídiques, activitats programades, celebracions litúrgiques (tres misses cada dia, amb l'assistència d'un centenar d'estudiants a cada una)- passen a exposar-nos el seu criteri de presència i actuació : l'anunci del kerigma i l'acollida personal per mitjà del sacrament de la reconciliació.

Certament que ens expressen les dificultats per arribar a tants estudiants i per coordinar els cristians dels diferents grups eclesials que es mouen a la universitat, però parteixen d'una identitat molt clara oferint el que és específicament cristià. De veritat que vam sortir molt contents i animats de veure aquest sentir-se Església, oferint allò que ens és propi.

També vam visitar, a la Curia de la diòcesi de Roma, la Delegació de Pastoral Universitària. Ben acollits, i amb moltes programacions, ens va fer la impressió d'una bona organització.

2. La Universitat Cattolica del Sacro Cuore de Milà

Només baixar del tren anem directament cap a la Universitat. Abans de l'entrevista amb el responsable del servei, ullada d'inspecció per les

facultats i aules. Busquem la capella, i en entrar veiem el Santíssim exposat i estudiants que fan pregària. Va ser una sorpresa agradable, però que no sabíem situar en aquell àmbit.

Acollits amb cordialitat, ens omplen de papers i informacions : 33.500 estudiants, 1.900 professors, 4.500 treballadors, 3 sacerdots a dedicació plena i la col·laboració de dues persones més, una religiosa i una mare de família. De nou ens sorprèn que directament i amb tota naturalitat se'ns digui que la seva presència i l'actuació pastoral és per mitjà de l'oferiment dels sacraments i l'acolliment personalitzat, a més dels complementos que poden anar sorgint com a resposta de les inquietuds dels estudiants. Cal dir que el servei religiós, a totes les universitats, té grups de Càritas, de voluntariat, d'acolliment pels estudiants que vénen de fora i necessiten allotjament i informació, sales d'estudi obertes a tothom... Això ho dic, perquè no es pensi que només es preocupen de la dimensió espiritual de l'estudiant i que tenen una actuació desarelada. Preguntem com a curiositat per què estava exposat el Santíssim a la capella de la universitat, i ens diuen que es fa cada dia, a part de les dues misses que s'hi celebren, i que és una dimensió acceptada en l'àmbit universitari. Anem de sorpresa en sorpresa. Nosaltres mateixos ho hem comprovat.

3. Università Statale de Milà

L'endemà visitem la Universitat civil, i ens rep el capellà que dirigeix el servei i que abans havia sigut professor de filosofia a Pàdua. Aquest home cordial, obert i dinàmic ens situa dient-nos que la seva missió no és plantejar una confrontació des de la perspectiva de la fe, ni fer conferències, sinó viure el seu sacerdoci en aquell àmbit, i donar testimoni de la seva opció. Clar que s'han de programar coses, ens diu, però de qualitat i des d'un caràcter sempre integrador i mai d'enfrontament. Actuava com un capellà a la seva parròquia. Ens va acompanyar per tot el recinte universitari; coneixia tothom. La seva activitat principal era acollir la gent, tenir el despatx sempre obert, visitar tot el personal docent i no docent i celebrar l'Eucaristia.

A la capella d'aquesta universitat, al matí hi ha tres torns de Laudes abans de començar les classes. D. Francesco Bruñaro, que així es diu aquest capellà, organitza amb el Cardenal Martini la càtedra per als no creients que té una enorme assistència. La darrera sessió va consistir que un monjo budista exposés la seva filosofia i manera de pregar. En acabar la seva dissertació, el cardenal Martini va fer ús de la paraula i va exposar el sentit de la pregària cristiana i les diferències amb d'altres tipus de pregàries.

Com a anècdota, aquest capellà ens va dir que el Cardenal Martini va a tot arreu on el conviden si el deixen parlar. Si no li deixen *dir la seva*, declina la invitació, perquè diu que no està per fer *de decorat*.

Li diem que ens estranya que a la universitat civil es tingui aquesta dinàmica i ens parla d'un pla de la Conferència Episcopal italiana sobre la presència de l'església a les universitats tant catòliques com estatals.

Per exemple, en aquest curs, a tots els grups universitaris, es treballa i estudia l'encíclica *Veritatis splendor*, perquè segueixen el criteri que un estudiant catòlic ha d'estar informat i saber què diu el Magisteri i l'església. Després que cadascú tingui el seu criteri, però cal saber de què es parla. Igual que un estudiant, en qualsevol matèria, ha de tenir un rigor científic, cal que el tingui també en les qüestions d'església. L'any passat van treballar el nou Catecisme. Seguint aquesta línia, els grups que volen aprofundir-hi més, reflexionen entorn de la Sagrada Escritura mitjançant la *Lectio divina*.

També li vam preguntar sobre la dificultat de coordinació entre els diferents grups cristians que es mouen en l'àmbit universitari; i tot i que reconeix que és difícil aquesta coordinació, per voluntat del Cardenal Martini perquè un grup es pugui reconèixer com a catòlic i diocesà, s'ha de coordinar amb el legítim representant de l'Ordinari, ja que aquest és el que garanteix la comunió. Cas d'un grup determinat que no vulgui aquesta coordinació, clarament queda fora del reconeixement eclesial. En aquest sentit, tots amb els qui vam parlar, van manifestar el recolzament dels bisbes a la seva tasca pastoral.

Conclusions

Hem descobert una clara identitat i uns projectes pastorals molt assumits, que els donen confiança i projecció de futur; els ajuda a superar les dificultats que tenen, que, com aquí, són coordinar realitats amples i complexes.

Certament que tenen més possibilitats econòmiques i de personal que nosaltres, però no va ser això el que ens va impressionar, sinó el saber-se situar enmig del complex món universitari amb una postura de clara identitat i alhora integradora i acollidora. Hem vist en el dia a dia, aquest difícil diàleg fe-cultura, passant més per una confessió explícita i sense complexos que per llunyans raonaments teòrics. Això no vol dir que no calgui fer els plantejaments de fons que siguin necessaris, però la realitat immediata del servei religiós enmig de la vida universitària passa, tal com hem vist, per aquesta presència com a sal i llum, oferint la Bona Notícia com a camí de salvació. No tenim or ni plata, sinó que oferim el que tenim: Jesús, i aquest crucificat i entregat per la salvació de tot el món.

LA PASTORAL UNIVERSITÀRIA A LA UNIVERSITAT DE GIRONA

EQUIP DEL CENTRE CRISTIÀ D'UNIVERSITARIS DE GIRONA

Situació actual de la Universitat de Girona

L'octubre de 1992, el que havia estat Estudi General de Girona -creat el 9 de març de 1446 mitjançant un decret fundacional promulgat per Alfons el Magnànim- es constitueix oficialment en la Universitat de Girona (UdG). Més de 500 anys separen, doncs, aquests dos esdeveniments tan importants per a la ciutat de Girona.

Actualment, la Universitat de Girona ofereix un total de 23 titulacions de primer o segon cicle i 6 programes de doctorat (tercer cicle). El nombre total d'alumnes matriculats en carreres de primer o segon cicle és de 6.791 i en estudis de tercer cicle, de 78. L'oferta d'ocupació és d'un 96 per cent de les places. Cal tenir en compte, però, que està previst que el nombre total d'alumnes arribi fins a 12.000. Per centres, l'ocupació actual és la següent: Facultat de Ciències de l'Educació, 98 per cent; Facultat de Lletres, 90 per cent; Facultat de Ciències Experimentals i de la Salut, 92 per cent; Facultat de Ciències Jurídico-Econòmiques, 107 per cent; Escola Politècnica Superior, 85 per cent.

Pel que fa al professorat, s'han incorporat en plantilla professors nous fins arribar a un total de 267, però es preveu que augmenti l'oferta de places que han creat els nous crèdits de les diferents especialitats fins arribar a una plantilla d'uns 600 professors i d'unes 400 persones encarregades de l'administració.

La creació de la Universitat de Girona no es pot entendre com un guany estrictament acadèmic. La Universitat viu en profunda interrelació amb el seu àmbit d'influència, el qual en treurà un profit en el camp de la recerca i la investigació i com a espai que pot oferir una variada proposta cultural a Girona. Aquest enriquiment cultural potencia l'obertura de la ciutat i la seva modernització i alhora actua com a eix vertebrador de la vida intel·lectual i cultural de la ciutat. En aquest sentit, per exemple, a les llibreries s'ha produït una especialització que fins

ara no hi era en la mateixa proporció i s'ha creat una llibreria universitària que ha cobert la manca de llibres adaptats als programes docents de les diferents titulacions universitàries.

D'altra banda, cal tenir en compte la importància del moviment comercial i d'infraestructura que comporta el gran nombre d'estudiants i professors vinguts de fora. D'ara endavant el creixement universitari incidirà bàsicament en sectors com l'habitatge o el comerç, que ja han començat a adaptar la seva oferta a aquestes necessitats. No cal dir que l'equilibri entre l'oferta i la demanda d'habitatges constitueix un repte per a la ciutat i de cara a la Universitat obliga a plantejar la creació de residències universitàries a l'estil de les de Bellaterra.

Realitat actual de la Pastoral Universitària

La Pastoral Universitària (PU) té una llarga història en el nostre bisbat, però no és fins aquests darrers anys que s'inicia un període de coordinació entre els seus diversos moviments i serveis. En aquest sentit cal esmentar el Moviment d'Universitaris i Estudiants Cristians (MUEC), el moviment amb més solera dintre de tots els que formen l'actual Pastoral Universitària. La seva dinàmica està basada fonamentalment en la revisió de vida setmanal dels seus grups. Ofereix també altres serveis com són la formació i l'animació. Actualment tan sols funciona un grup de MUEC animat per un consiliari: per tant, el nivell de participació dels universitaris és molt baix. Tot i això, hi ha el projecte d'endegar més grups que poden sorgir de joves que ja han fet una demanda, de les campanyes que es duguin a terme a les parròquies i també dels universitaris que viuen a les residències.

Un dels projectes dintre de la PU ha estat la creació del Centre Cristià dels Universitaris (CCU) que funciona des del setembre de 1992. Aquest centre va néixer amb la voluntat de ser un espai d'acollida i de servei a tots els universitaris, en el qual s'ofereixen un ventall molt ampli d'activitats culturals, religioses, socials i d'esbarjo. Aquesta varietat d'ofertes va encaminada a fomentar la maduresa humana i cristiana dels universitaris. La seva opció bàsica és promoure una presència evangelitzadora i missionera dels estudiants en el marc de la pastoral de la cultura.

Amb aquest seguiment, el CCU persegueix una triple finalitat:

a) constituir un espai d'acolliment de persones i grups d'estudiants universitaris, professors i professionals. Dins aquesta àrea es fa un seguiment concret de les persones i dels grups per mitjà d'actes concrets durant l'any i de reunions i celebracions en els moments importants del curs. La presència d'un consiliari que animi el seguiment cristià és im-

prescindible en l'acollida. D'aquesta àrea també en depèn el servei d'animació.

b) espai de confrontació fe-cultura, dedicat a l'organització de conferències, debats, taules rodones... Aquesta àrea té com a objectiu projectar activitats o bé estrictament culturals o bé que afavoreixin el diàleg entre la fe i la cultura. Enguany s'ha col·laborat amb l'Obra Social de la Caixa de Girona per organitzar un cicle de quatre conferències que han tingut una acceptació notable tant per part d'estudiants com d'altres persones interessades a reflexionar sobre els temes que es proposaven. *Les ciències biològiques i la qüestió de la llibertat*, a càrrec de Ramon M. Nogués; *Humanisme i fe cristiana*, a càrrec d'Eusebi Colomer; *Ciència cosmològica i recerca de sentit*, a càrrec de David Jou, i finalment *Els científics i la fe cristiana*, a càrrec d'Albert Dou.

c) lloc d'oferta de serveis d'informació, de formació, d'animació espiritual, d'esplai, de treball social...

Un dels objectius d'aquesta àrea és la formació i la celebració de la fe cristiana. Enguany s'han organitzat unes jornades de reflexió sobre l'Advent i la Pasqua i una celebració el dimecres de cendra.

A més a més, s'ha previst crear una àrea dedicada a la informació sobre pisos, residències i borses de treball. En aquest sentit s'hauria de preparar un equip que tingués els materials i la informació suficient per poder respondre eficaçment a les demandes concretes que sorgissin.

En aquesta àrea també hi englobem altres activitats que es duen a terme i que responen a interessos concrets d'una colla d'estudiants: curs de guitarra, curs de cuina, grup de muntanya, etc. encaminades a enriquir el lleure dels estudiants i a potenciar les relacions entre ells.

Altres conferències i debats s'organitzen conjuntament amb altres entitats juvenils com Món-3, Universitaris per Tercer Món, Justícia i Pau, Setem, entre altres. S'han preparat: una exposició sobre *Àsia, avui*; la presentació del *Projecte home* (rehabilitació de drogodependents); una conferència-col·loqui sobre *Realitats en dos països del Tercer Món: Cuba i Xile*; un sopar-tertúlia al voltant del tema *Estudies? Investigues? Ets persona?*, com a activitats més representatives.

D'altra banda, el CCU compta amb les següents dependències: secretaria, despatx dels consiliaris, capella, biblioteca, sales de reunions... Aquests tres darrers espais estan a disposició dels estudiants que vulguin fer-ne ús. No cal dir que una de les prioritats dels responsables és l'acolliment dels estudiants que arriben al Centre i que estan interessats a participar-hi o bé hi vénen motivats per un acte concret.

El CCU anirà creixent en activitats a mida que els estudiants s'hi impliquin. On no es vol arribar és a presentar una oferta que no hagi estat plenament assumida pels estudiants i dirigida des de dalt. Això requereix una certa lentitud i els responsables hem de tenir present que és un

procés que durarà anys fins que no arribi a la plena implantació i sigui un punt de referència entre els universitaris.

Des de fa cinc anys funciona la Pastoral de Residències Universitàries, creada per tal d'oferir uns espais de reflexió i de vivència de la fe als prop de quatre-cents estudiants que viuen a les residències de la ciutat. El centre de les trobades és la celebració trimestral que sol aplegar un centenar d'estudiants. Hi ha un grup d'una quinzena de joves, representants de cada una de les residències, que procura l'animació i la programació de les diverses activitats en conjunt.

Naturalment que també hi ha a cada una d'aquestes residències les activitats que creuen convenients: taules rodones, celebracions, etc.

Això fa que la pastoral de les residències sigui en aquests moments ben dinàmica i amb molta vitalitat. S'ha sortit de l'aïllament que moltes vegades tenien els estudiants en aquests centres i hi ha una millor convivència i interrelació.

Al mes de febrer d'enguany, el bisbe de Girona i el rector de la Universitat van signar el conveni de Servei d'Assistència i Formació Religiosa (SAFOR) als universitaris. Aquest conveni que està signat com a marc entre la Generalitat i els bisbes de Catalunya, ja funciona des de fa temps en altres universitats del país. A partir d'aquest moment també es començaran a Girona noves activitats en aquest camp.

Valoració final

No es pot pas negar que la instauració de la Universitat a Girona és un dels fets ciutadans i socials més importants en aquests darrers anys a la ciutat.

Els estudiants -que ja són més del deu per cent de la població- donen un nou aire i dinamisme a tota la vida de la ciutat.

Però aquest és també un fet d'església que necessita diverses respostes. Fins ara se n'estant donant força, totes al si de la Pastoral Universitària, que és la institució eclesial que coordina els diversos grups. Però també és un tipus de pastoral que continuament ha d'anar buscant i trobant noves propostes a partir, sobretot, de la gran vitalitat que representa, per a l'església i per a la ciutat de Girona, la nova Universitat.

L'EXPERIÈNCIA AMB ELS UNIVERSITARIS CRISTIANS DE TORTOSA A BARCELONA

CRISTÒFOL ZURITA, CAPELLÀ DE LA DIÒCESI DE TORTOSA

El bisbat de Tortosa, el més al sud del Principat, té la seva demarcació territorial a cavall entre Catalunya i València. I encara que té la Universitat a distància, la majoria dels joves, un cop han acabat el COU, surten de les seves llars i van a Barcelona a engegar els seus estudis.

En l'àmbit eclesial es va constatar un fet: després d'anys de grups de catequesi (Comunió, postcomunió, Confirmació, joves...) la saba juvenil marxava lluny i de molts no se'n sabia res més, la qual cosa ens preocupava, als sacerdots, i després de reflexionar-ho i pensar-ho molt, vam decidir seguir-los de més a prop. Es presentà el problema al bisbe i es decidí d'allargar el grup de joves cristians de la diòcesi de Tortosa fins a Barcelona. Per què? Doncs, vèiem que mica en mica s'anaven despenjant del grup de creients, uns pel que suposava anar a la gran ciutat, d'altres perquè no trobaven ni el temps ni el caliu per continuar. Llavors el bisbe envià sacerdots per dedicar temps a aquells que essent de Tortosa no s'havien integrat a cap realitat nova i per ajudar-los a créixer humanament i espiritual.

Apropament i enriquiment

El jovent cerca el jovent. Això ens va donar ocasió per obrir els nostres horitzons. Què vam fer? Doncs, establir el nostre lloc de reunions al Centre Cristià d'Universitaris (CCU). Ja des d'un primer moment trobarem arreu les portes obertes. Al començament de setmana aquelles aules respiren amb un accent distint: el català occidental amb modalitat tortosina. Sempre trobem acolliment i disponibilitat, la qual cosa ens ha portat a

enriquir-nos i conèixer-nos mútuament

intercanviar experiències

integrar alguns membres a la pastoral d'adults

ajudar-nos en diferents tasques de la casa, aprofitant-nos dels cursets i activitats diverses del Centre.

El mètode de revisió de vida (veure, jutjar i actuar) ens va servir per encetar les reunions. Mitjançant la presentació de fets personals, els joves nous i els que ja feia anys que vivien a Barcelona, anaven madurant el seu compromís i la seva fe. A més a més, hi ha cursos periòdics de formació, i recessos.

Com que és difícil de veure'ns tots freqüentment, una vegada al trimestre ens reunim tots els grups per fer una estona de convivència: celebrem l'Eucaristia i compartim els entrepans (cal assenyalar que, sempre que pot, el bisbe de Tortosa es fa present en aquestes trobades).

Fruits d'aquesta tasca

Vet aquí alguns testimonis:

Plantejar-me interrogants. Relació extrapersonal (Felip, estudiant d'arquitectura)

Creixement personal integral. He descobert el compartir (Susanna, educadora de grups de gent gran)

Apropament a la vida comunitària eclesial (Toni, estudiant)

Sentir-me més església (Sara, professora d'Institut)

He descobert què vol ser un cristià i com viure la fe (David, agrònom)

Tots tenim un objectiu comú: ajudar-nos (Montse, filòloga)

Molts joves han passat per aquests grups: uns no han pogut seguir i per diversos motius ho han deixat; d'altres, a l'acabament dels estudis, o bé han tornat a Tortosa (formant la nova generació de cristians i cristianes i integrant-se allí a la dinàmica eclesial), o bé s'han quedat a treballar a Barcelona, fent el seu paper dinamitzador. Però tots en guarden un bon record i saben que tenen una porta oberta on sempre poden trucar per ésser acollits, escoltats i ajudats en el seu creixement personal.

QUATRE VENTS

GIRONA

JAUME REIXACH, CORRESPONSAL

Benvolgudes amigues, benvolguts amics,

Ja torno a ser aquí, fidel a la nostra cita. Una vegada més miraré de fer-me ressò de les coses que passen per Girona.

Em dieu de *Quaderns* que interessen sobretot els fets i les experiències reals d'evangelització, i que m'oblidi una mica del protagonisme del clergat i parli més del treball dels laics: em sembla bé. Són també els temes que més m'interessen. I pel que fa al Concili, tres quarts del mateix: mentre duri, ha de tenir un tractament prioritari, i en les meves cartes el tindrà. Però no en la present, perquè estem a l'espera dels temes que cada grup ha triat. O sigui, a l'espera del material de treball.

Genrosso

No sé si els coneixeu. És un grup musical, un grup artístic. Ha nascut a l'escalf d'un moviment d'església, el moviment dels Focolars, fundat per Chiara Lubich. Són pregoners d'una bella utopia: construir la uni-

tat entre tots els pobles de la terra. I no es pot dir que no prediquin amb l'exemple. Els components del grup són de 10 nacions diferents. El grup com a tal va iniciar la carrera artística fa cosa de vint-i-cinc anys. És de suposar que els components es van renovant, perquè se'ls veu molt joves i dinàmics.

Varen arribar a Girona de nit, com Nicodemus. I varen tenir una actuació brillant. Llàstima que el pavelló polisportiu de Fontejau no s'omplís...Sobraven butaques, sobrava espai. Érem unes 600 persones, la qual xifra no és menyspreable, sobretot si tenim en compte que l'entrada valia 1.700 pessetes: un pèl cara. El preu no s'adeia amb el tipus de missatge. Però ja ho veig: són colla, són una autèntica *troupe*, ben equipada, eficient... I tot això val diners.

L'espectacle, en termes generals, va complaure el públic. Però en honor a la veritat he de dir-vos que hi havia poc jovent. Abundaven les tietes. I és que aquest espectacle és molt confessional. I també -penso jo- un pèl ensucrat. Intencionalment -no en tinc cap dubte- vol arribar a tothom, però el fet és que a Girona va trobar ressò únicament entre la gent de casa. Diríem que el vestit els anava a mida. I varen seguir les cançons com si es tractés d'una catequesi, amb recolliment. Fins cap al final el poc jovent que hi havia no va donar la nota, corejant les cançons, com és de llei als concerts.

En canvi, he de dir-vos una cosa que us omplirà de goig. Varen cantar en català! No una o dues peces, sinó totes. Tot el concert en català, amb la lletra de les cançons impresa sobre el decorat. Aquest detall probablement val tant com el mateix missatge. De predicar unitat i germanor en sabem tots. Però que un grup multiracial canti en català a Catalunya, no és cosa que es vegi sovint. Els sentíem en català i els llegíem en català. Aquest gest autèntica el pas de *Genrosso* per Girona. Creuen en allò que prediquen.

De Girona a Europa

Tinc a les mans, acabat d'editar, el llibre de les *Terceres Jornades de l'Europa dels anys 90*. Val la pena.

De les Jornades, no sé si us en vaig parlar en una altra crònica. Ja han arribat a la quarta edició. I tot fa pensar que s'han consolidat. El mèrit cal repartir-lo entre la Delegació Episcopal d'Apostolat Seglar i el Patronat Català Pro Europa. Aquestes Jornades en l'àmbit universitari gaudeixen de prestigi, al meu entendre merescut. Són una prova que l'església i el Món Intel·lectual (amb majúscules) poden caminar junts. Històricament, han fet més camí junts que separats.

Si abans de tenir el llibre de les ponències voleu començar a fer boca, llegiu aquests fragments de l'Estruch sobre *Les religions institucionalitzades en el món modern*:

“1)El caràcter *secular* del món modern ha esdevingut, en els nostres dies, una mena d'evidència cultural col·lectiva. Estem acostumats, cada vegada més, a donar per descomptat que *modernitat* equival a *secularitat*, i que el procés de modernització de les societats és paral·lel i sinònim de l'anomenat procés de secularització.

El fet és, però, que no sempre ambdós processos són paral·lels, i que no sempre *més modernitat* equival a *més secularitat*.

2)No sempre i arreu *modernitat* és igual a *secularitat*, ni una major *modernitat* implica una major *secularització*... La societat nord-americana no és una societat *secular*, o ho és en tot cas moltíssim menys que l'europea i que la nostra en particular.

(...) Caldria preguntar-se més aviat què és el que s'esdevé a Europa, que sembla en aquests moments l'únic continent en el qual *modernització* i *secularització* són processos paral·lels.

3)Allò que sembla, en canvi, força més indiscutible que no pas el caràcter pretesament *secular* del món modern, és que les nostres societats es caracteritzen cada vegada més pel fenomen del pluralisme, i que aquest pluralisme afecta de ple els fenòmens religiosos i les religions institucionalitzades.

4) L'actual model d'inserció de l'església en la nostra societat no és ni de monopoli ni de tancada o de *gueto*, sinó de *dissolució*. L'església intenta fondre's i confondre's amb el conjunt de la societat, amb el risc consegüent de pèrdua d'identitat. Com a conseqüència d'aquesta *pèrdua d'identitat específica* sovint es parla de l'existència d'una *crisi de valors*. Però no es tracta exactament d'això, ja que la institució religiosa comparteix senzillament els valors de la societat global. Hauríem de parlar més aviat d'una crisi de legitimacions.”

Perdoneu la citació tan llarga, però espero que valgui la pena. No tots els sociòlegs del fet religiós em mereixen el mateix respecte que em mereix Joan Estruch. Ve-t'ho aquí.

El campanar

Però havíem quedat que en aquesta crònica donaríem pas a fets concrets i menuts. Doncs bé, em plau comunicar-vos que la col·lecció *Sant*

Feliu, de llibres (llibres primets, opuscles) dedicats a facilitar el coneixement i la visita dels temples parroquials ha assolit el volum número 16. La col·lecció va començar per l'església de Santa Maria de Porqueres, una meravella del romànic, i ara som a l'església de Santa Maria de Blanes, neogòtica. La col·lecció pretén abastar també els temples monàstics i els santuaris. Són llibres que es llegeixen molt bé, d'una gran amenitat i molt pràctics, amb bones il·lustracions. La col·lecció porta el nom del primer sant de la diòcesi de Girona, Sant Feliu, màrtir del segle IV. En promou l'edició el Centre d'Estudis Diocesà i la dirigeix Mn. Josep Maria Marquès.

A mesura que passa el temps, amigues i amics, es va fent més i més clar que ens hem d'integrar a Europa sense deixar de ser qui som, sense perdre la nostra identitat de catalans. I no hi ha dubte que aquesta esdevé forta per mitjà de la pròpia diòcesi, de la pròpia comarca i del campanar de cadascú. En aquest sentit, els llibres de la col·lecció *Sant Feliu* són d'una gran utilitat. Responen a la vella temàtica de saber primerament qui som i on som, per poder dir després cap on anem.

La coordinadora de joves

Heus aquí una altra de les coses no gens ostentoses que fa temps que tinc ganes d'explicar-vos. Es tracta de la coordinadora de joves de Girona. Aquest nom tan prosaic, tan d'estar per casa, identifica un treball molt interessant: el treball de coordinar l'activitat del jovent de les diverses parròquies de Girona. En efecte, cada parròquia té els seus grups, però un bon dia es va decidir, en una reunió d'arxiprestat, que se'ls havia d'ensenyar a caminar plegats, a saber-se trobar, a fer coses junts. I així va néixer la coordinadora. Aplega uns responsables de cada parròquia i preparen coses tals com l'advent jove, la quaresma jove, la celebració de la Pasqua i altres activitats pastorals que les parròquies tenim en comú. Enguany han rebut l'encàrrec de ser la infraestructura de la Pasqua de l'Esperit que se celebrarà a Girona. Ja us en parlaré. Ara volia únicament subratllar que aquest treballar en conjunt és possible, a banda de ser necessari, sobretot a les ciutats, on el perill de fer cadascú la guerra pel seu compte és més freqüent.

Un fruit madur d'aquesta entesa, que va començar com qui no vol la cosa, va ser la celebració comunitària, a la catedral, de la Confirmació. Un esforç mancomunat que va resultar una festassa. Em penso que ja us en vaig parlar. Economia de mitjans (el bisbe Jaume ho va agrair) i sentit eclesial. I és que, si bé és veritat que cal estimar i recolzar la parròquia, no és menys veritat que s'ha d'evitar la *parroquialitis*. Hi ha moltes coses que es poden fer en conjunt. I si és veritat que som pobres,

no entenc per què ens costa tant estalviar. Per què ens costa tant ajudar-nos... Ho sabeu vosaltres?

Mans unides

Acabo d'enviar els diners de la col·lecta a favor de Mans Unides. I us diré una cosa: aquest any s'ha fet més que els altres anys per una raó molt bonica i que em sembla que no sabeu. Una noia de la meua parròquia (la Consol Marquès) va marxar voluntària a la missió de Santo Domingo. Hi ha anat per quatre anys. Havia sigut catequista i abans de marxar col·laborava amb el MUEC. Va marxar sense enrenou, en silenci, però jo m'adono que les missions en general i les campanyes a favor de, són tota una altra cosa quan algú que tu coneixes hi ha anat. De cop i volta, les missions deixen de ser un rostre anònim, deixen de ser un concepte genèric, i es converteixen en una realitat propera.

Entenc ara què volia dir exactament el Dr. Estela, rector del Seminari, quan assegurava que la millor inversió, la millor manera de garantir les vocacions, era que hi hagués un degoteig constant de seminaristes cap a les missions.

Rovira Belloso

Convidat pel Moviment de Professionals Cristians, el teòleg Josep Maria Rovira Belloso va ser a Girona. Va donar una conferència sobre el tema *Evangelització avui*, i va dir tot de coses interessants davant d'un públic atent i força heterogeni. Us en faré cinc cèntims.

Rovira Belloso va defensar un cristianisme per a la gent senzilla i corrent, que superi imposicions i actituds vergonyants i defugui el pintoresquisme. És partidari d'una política de portes obertes, i de sortir a l'encontre del jovent amenaçat. Va citar diverses vegades el teòleg alemany Bonhoeffer, del qual en va subratllar un pensament que va planar com un ocell durant tota la conferència: el cristià ha de jugar-se els calés en la vida de la fe. Cal que la fe surti cara i no barata. Entre parèntesi, vaig pensar en la dita dels nostres avis: *allò que res no costa, res no val*. Rovira Belloso és partidari de fer camí cap a una conferència episcopal catalana, per tal que pastors i fidels s'hi trobin a gust. A casa com a casa. Però va advertir que sense vida cristiana seriosa no hi ha conferències catalanes que valguin.

La Sixtina a Girona

També us agradà saber -suposo- que el professor Gianluigi Colalucci va passar per Girona. És el director de restauració del Museu Vaticà.

Ha dirigit els treballs de restauració de la Capella Sixtina, que fa catorze anys que duren i que són a punt de ser enllestits. Ens va oferir una conferència impecable. A base de diapositives -dues cada vegada- vàrem poder fer-nos càrrec de la degradació que han sofert els famosos frescos de Miquel Angel. Des de les filtracions d'aigua fins al fum de les espelmes, des de la calç fins als 38 *braghettone* o vels que va pintar Volterra (d'acord amb l'obra de *misericòrdia* que mana *vestir el despullat*), tot sembla haver-se conjurat per tal de fer-nos oblidar els colors inicials, les formes primigènies. Però els colors inicials hi són: frescos i lluminosos, més alegres del que imaginàvem. I les formes primigènies hi són : més naturals i pures que no sospitàvem.

El mateix succeeix amb els continguts de la fe. Hi ha -penso jo- un missatge inicial, primigeni, que supera el missatge que posem a taula: el missatge que servim a la gent; un missatge poc o molt degradat pel pas del temps i pel fum de les espelmes, degradat per nosaltres mateixos. Però si es rasca amb prudència i tenacitat, els colors inicials -frescos i lluminosos- apareixen amb tota la seva intacta fascinació.

Cendra

I acabo aquí. És dimecres de cendra, inici de la Quaresma. Ho subratllo perquè aquesta data ens serveixi de punt de trobada, igual que la cinta del Missal. Ens deixem aquí i ens retrobarem. Una abraçada.

TORTOSA

JOAN ANTONI MARTINEZ GARCIA, CORRESPONSAL

Primera visita pastoral

El dret canònic s'ha de complir i cada 5 anys cal fer la visita pastoral. Mai els bisbes no havien visitat tant les parròquies com ara. Ans es governava des de la taula del despatx episcopal i sobretot des de la cú-

ria diocesana. La visita pastoral canònica era una sàvia manera d'estimular el pastor a conèixer *in situ* les ovelles que governava des de la seva cúria. Les ovelles sabien que tenien un pastor però no el coneixien. La visita pastoral era un acontereixement important per a la comunitat cristiana amb un caire de novetat.

El bisbe Lluís ha recorregut en aquests dos anys tot el bisbat i no hi ha racó que no hagi trepitjat. La seva agenda atapeïda, publicada cada mes al butlletí diocesà, parla de les contínues visites a les parròquies per qualsevol raó. Totes eren bones fins ara per conèixer la terra que trepitjava. Això, els tortosins li ho hem agraït molt, perquè, en principi, més d'un vam fer el mal pensament que el nou bisbe tindria el nomenament a Tortosa, però el cor i els peus a Barcelona.

Contra tot el que pensàvem, el bisbe no es dedica a descansar després de recórrer tota la diòcesi, sinó que comença la visita pastoral canònica. A tots ens ha sobtat molt. Ha de complir el dret canònic, i ell més que ningú, perquè és canonista de reconegut prestigi? Vol cosir el que ha embastat en aquests dos anys i la visita pastoral no és un compliment sinó un ferm acte de govern pastoral de pregones conseqüències per al futur? Potser vol sondollar un clero una mica ensopit enfrontant-lo a les realitats parroquials que un cop analitzades fredament són ben pobres en moltes parròquies? No ho sabem, sols el temps ens obrirà el misteri. De moment sabem que aquesta visita pastoral no comença amb gran entusiasmes, encara que tothom l'accepta perquè és canònica.

El passat 23 de gener a la catedral, el bisbe Lluís concelebrava amb els 11 sacerdots de les parròquies que formen l'arxiprestat de Tortosa, per on comença la visita pastoral. Prèviament va reunir els rectors de les 11 parròquies per concretar quines serien les línies d'actuació. La catedral es va omplir, però no a rebotir. Això volia dir que la carta personalitzada a cada parròquia que va enviar el bisbe per tal de convocar cada comunitat parroquial, no va tenir massa poder de convocatòria. És cert que la ciutat de Tortosa no és la diòcesi i que les parròquies de la ciutat no tenen tant de sentit de comunitat com qualsevol altra de la diòcesi.

Veurem els resultats pastorals de la visita canònica, potser portarà molts fruits insospitats però creiem que de moment servirà perquè tant el bisbe com a Pastor de la comunitat diocesana, i els preveres com a pastors de les comunitats parroquials, arribin a conclusions d'una pastoral realista i ferma que afronta els nous temps d'increença i de desinterès per l'església.

L'Institut de teologia es consolida

Estem a meitat de curs i l'Institut de teologia de Tortosa es va consolidant amb els objectius que s'havia proposat. Els alumnes ja han sofert

els primers exàmens i molts d'ells han donat testimoniatge de no haver perdut el temps i d'un interès inusitat. Uns 70 són els que sirguen tots els dies i segueixen les classes. Molts són gent jove i la meitat són universitaris que exerceixen la professió. La majoria són de la ciutat de Tortosa, però també n'hi ha de Vinaròs, Uldecona, Amposta, Pinell, Masdenverge i d'altres llocs del bisbat. El nou Institut de teologia que ha començat aquest curs és una de les pedres fonamentals de la pastoral diocesana. Caldrà esperar per tal de veure si el curs que ve les coses van amunt o es mantenen. De moment, malgrat de ser les classes nocturnes, malgrat que alguns dels alumnes han de fer molts quilòmetres per assistir, i la dificultat de seguir el fil de les explicacions pels que no són universitaris, la majoria dels matriculats són fidels al seu compromís d'estudiants.

Alguns alumnes es queixen de la intensitat de les tres hores seguides amb el mínim descans de cinc minuts, altres troben molt intenses les explicacions i altres lamenten que el temps sigui tan curt i no es pugui establir un tipus de classe que permeti un major diàleg amb el professor. De moment es camina, i es camina amb ganes malgrat tot.

La Fundació Manyà commemora Vidal i Barraquer

Cada any la Fundació presenta una conferència amb motiu de l'aniversari de la mort del Dr. Manyà, generalment de tipus teològic. Enguany ha volgut commemorar el cinquantè aniversari de la mort del cardenal Vidal i Barraquer amb la conferència d'un home tan experimentat en la matèria com el P.Hilari Raguier, monjo de Montserrat.

El dia 24 de gener, al Teatre del Patronat, van acudir unes 150 persones i l'acte va ser presidit pel bisbe de la diòcesi i per dos nebots del cardenal, junt a les autoritats de la ciutat. Qui això escriu, secretari de la Fundació, va fer la presentació de l'acte, per passar tot seguit a la conferència del P.Hilari, el qual, primerament, va tractar de la preocupació bíblica del cardenal i com ell hagués vist amb bons ulls la nova Bíblia interconfessional que acaba de publicar-se; i va tocar el tema històric explicant la posició del cardenal davant la guerra civil espanyola i principalment el problema de la negativa a la carta col·lectiva de l'episcopat espanyol refermant el cop d'estat del general Franco i domant-li el caràcter de croada.

En la segona part de l'acte, el director de la revista Tresmall de Sant Carles de la Ràpita, Sr. Ramon Rosales, va fer la presentació de la revista amb el número monogràfic dedicat a Mn.Manyà. Va explicar la vocació de fidelitat a la terra de la publicació, com també la seva interdisciplinarietat en el camp de la cultura.

Encara que breument, el secretari de la Fundació va donar la bona notícia de la publicació d'un nou llibre sobre Mn. Manyà editat per Claret. El llibre, que encara tufejava a tinta fresca, es titula *Joan Baptista Manyà, intel·lectual i home d'estudi*, i l'autor és Angel Monlleó i Galcerà. Té la particularitat d'estar prologat per l'anterior bisbe de Tortosa, Ricard Maria Carles. És un resum del pensament del Dr. Manyà i sobretot una bibliografia quasi exhaustiva.

Finalment, el senyor bisbe va fer la cloenda de l'acte agraint a la Fundació Manyà la seva col·laboració amb el nou Institut de teologia.

Un costum amb tradició

La Terra Alta és un dels arxiprestats que sempre ha tingut més unitat pastoral. El cap i casal, Gandesa, ha tingut sempre rectors acollidors i amb vocació de fer comarca i de fer església amb el conjunt dels pobles i parròquies. Quan els pàmpols de les vinyes de la comarca comencen a esgrogueir-se i els últims bagots a les puntes de les sarments mostren que la verema ja és tasca passada, la comarca en ple es prepara per fer el romiatge anyal a Montserrat. Tres dies de descans després de la verema a dalt de la sagrada muntanya. Allí es fa pregària i convivència, es referma l'amistat entre parròquies i es fa ofrena a la Verge dels fruits d'una terra escardalenca i seca que dona ametlles, oli i vi, que aviat rancieja perquè és de bon grau. Casquetes i ametllats són llepolies que els monjos esperen, cada any, dels devots de la Terra Alta en arribar la tardor. Enguany han fet la vintena peregrinació. Com el vi de la bóta del racó, la peregrinació rancieja, però s'ennobleix perquè cada any el vi nou que s'afegeix dona continuïtat i bon gust. La tradició no decau i les noves generacions s'afegeixen al romiatge. Cada parròquia té un pal de paller que sol ser un pagès que aglutina els pelegrins i que, conjuntament amb la parròquia que de torn organitza la peregrinació, conrea les voluntats i organitza els detalls perquè no hi manqui res.

El romiatge s'acaba sempre amb la sentor d'enyor i amb les ganes de tornar l'any que ve. Cada parròquia està convençuda que el pelegrinatge anyal és un recés espiritual que fructifica en l'ànima de cada pelegrí, de cada parròquia i de tota la comarca. La devoció a la Mare de Jesús construeix, cada any a la Terra Alta, església i comarca.

L'any de la família a algunes parròquies

La parròquia de Camarles ha volgut encetar la celebració de l'any internacional de la família amb una celebració massiva de les noces

d'argent. A la missa parroquial van acudir-hi els que fa 25 anys van unir les seves vides al peu del mateix altar que ara encerclaven, per donar gràcies a Déu pels 25 anys d'amor. Cada parella arrossegava un ardat de gent interessada en l'amor d'aquella parella: fills, pares i, en alguns casos, fins néts i tot. La millor manera de celebrar l'Eucaristia és celebrar la vida. El mateix va fer la parròquia de Santa Magdalena de Vinaròs celebrant els bateigs com un acte de culte de la família a la seva fe. Anteriorment, també un bon grup de gent va renovar les promeses matrimonials recordant aquell any 68, quan van començar a caminar en família cada una de les parelles.

Potser si celebréssim moments vitals, les nostres comunitats celebrarien més i millor l'Eucaristia; altrament, encara que la família no està de moda, la Televisió en parla per ser l'any internacional d'aquesta i els televidents connecten la litúrgia laica televisiva amb la seva celebració religiosa. És això el que ha mogut a sintonitzar en l'aconteixement a les parròquies de Camarles i Santa Magdalena de Vinaròs.

TARRAGONA

JORDI FIGUERAS, CORRESPONSAL

Fòrum diocesà de joves

L'arquebisbat de Tarragona, després de deu anys, no ha fet Trobada de joves. El motiu ha estat la convocatòria de l'Aplec de l'Esperit, amb el *fes-te a la mar* a Girona per la Pentecosta, el diumenge 22 de maig proper. Però sí que s'ha fet el Fòrum de joves.

Aquesta experiència va començar a la Trobada de joves del Vendrell de l'any 1989. Des d'aleshores s'ha convocat el dissabte a la tarda, abans de la Trobada de joves, els representants dels grups de joves per tal de debatre i oferir unes propostes a tenir en compte pels diferents grups.

El Fòrum d'enguany s'ha celebrat a la Casa diocesana d'exercicis de la Selva del Camp, el dissabte 26 de febrer. Amb una assistència de 130 joves inscrits, participaren als debats que ha promogut la Delegació

d'Apostolat laical, amb la Pastoral de joventut i la Coordinació de grups de joves de l'arquebisbat de Tarragona, que és un servei per als grups que sorgeixen de la confirmació, a les parròquies de l'arquebisbat, oberta als col·legis i a altres realitats de joventut.

Prèviament s'envià un esquema de treball per als grups que s'hi inscrivieren. Aquest treball consistia en una reflexió sobre *l'acció que educa*, un esquema clàssic molt elaborat que s'assumeix entre els joves, provinent de la revisió de vida. També en aquest esquema es pretenia que els joves diguessin què ajuda i què impedeix una experiència reixida jove a les diferents realitats de grup, la parròquia, l'arxiprestat, o bé altres associacions.

S'entregà aquest material al Fòrum i després d'una presentació per part del delegat d'Apostolat laical, Mn. Joan Anton Cedó, i de la coordinadora de la Coordinació diocesana de grups de joves, Núria Olivé, es passà a fer una exposició breu però sòlida a partir dels quatre grans grups del Concili Provincial Tarraconense: *anunciar l'evangeli a la nostra societat*, a càrrec de Joan Estrada, membre d'Hora 3, de Cambrils; *la Paraula de Déu i els sagraments en les nostres esglésies*, amb exposició de Mn. Josep M. Gavaldà, diaca incardinat a la parròquia del Vendrell; *la sol·licitud pels més pobres i marginats*, per Andreu Muñoz, membre de Càritas diocesana de Tarragona; i *l'aportació sobre la comunió eclesial i la coordinació de les nostres esglésies*, a càrrec de Marius Pont, del Servei de colònies. En acabar les intervencions, començà un debat entre els assistents i seguidament en petits grups que es van formar, on continuaren les aportacions.

La missa se celebrà a l'església parroquial de Sant Andreu, presidida per l'arquebisbe Ramon. Els joves foren acollits a les cases per sopar i finalment es féu una vetllada conduïda per Miquel Cubeles, membres de Kairoy, en la qual es lliurà l'aportació-resum, amb un Manifest indicatiu de la realitat dels joves avui, constatant la diversitat dels joves.

. *En la nostra societat no hi ha projecte col·lectiu.*

. *Ens cal una crítica més clarivident.*

. *En l'evangelització ens hem de comprometre a canviar la mentalitat i la manera d'actuar.*

. *Per inserir en això ens calen els sagraments i la pregària, i també la caritat, en un amor sense límits.*

. *Cal coordinar esforços dins l'església.*

. *I, finalment, tenim com a base la Paraula de Déu que ha de fonamentar totes les accions dels joves.*

Un cop més es va constatar la possibilitat d'aglutinar i fer créixer la pastoral de joventut a l'arquebisbat, a les portes d'un Concili que pretén estar atent a l'Esperit, per anunciar l'evangeli fidelment i de manera entenedora als homes i dones del nostre temps.

SOLSONA

PEP VILA, CORRESPONSAL

El bisbe Ton ja ha obert els ulls.

Aquest enunciat ens podria fer creure que el nostre bisbe exercia la seva tasca pastoral a les palpentes, a l'estil d'un cec. No vull pas dir això, de cap manera! El bisbe Ton, fa un parell de mesos, va confiar els seus ulls a les mans del professor Barraquer perquè li estirpés les *cataractes*. Avui, gràcies a Déu, ja el tornem a tenir preparat per posar en pràctica el seu lema: *fer, fer, i deixar fer*.

Amb el bon humor que el caracteritza ens ha fet saber que estiguem molt atents, perquè ara hi veu molt més clar.

Un cop acabat el cicle intens i frenètic de la celebració dels 400 anys, la diòcesi ha fet una petita hivernada. Vull dir, com una petita pausa de cara endins. No obstant això, s'ha enganxat plenament i entusiasta a les tasques de reflexió promogudes de cara al Concili Tarraconense. Han sorgit un nombre molt considerable de grups que treballen en l'etapa diocesana de reflexions i aportacions.

Visita pastoral

El propassat diumenge 27 de febrer, el senyor bisbe començava la Visita Pastoral a l'arxiprestat del Pla d'Urgell.

Si com dèiem abans, prou que és veritat que ara hi veu més clar, també ho és que capta els colors amb molta més intensitat. Ens ha dit que amb la vista renovellada les flors tenen un encant diferent -això deu ser propi d'un poeta-, que els colors de la senyera tenen una intensitat diferent, diríem potser que són molt més encesos.

Començar la visita pastoral pel Pla d'Urgell vol dir bellugar-se constantment voltat de flors: flors d'ametller, de pomera, de perera i de presseguer. Al Pla d'Urgell ha esclatat la primavera.

Aquesta visita pastoral va començar amb una Eucaristia celebrada pel mateix senyor bisbe a l'església parroquial del poble més gran de l'arxiprestat, que és Mollerrussa. La primera trobada davant d'una taula de treball fou amb el Consell Pastoral Arxiprestal.

La visita pastoral vista amb ulls del bisbe és posar-se en contacte amb la realitat més autèntica del seu camp pastoral; animar, recolzar, revisar les experiències pastorals dels seus capellans, conviure amb la vida i l'ambient de cada un d'ells, complir amb el deure de pastor.

La visita pastoral vista amb ulls de laic del Pla d'Urgell és la visita d'un pare en la fe i d'un amic que fa camí amb mi. És un temps d'alegria perquè et sents reconegut com a fill de l'església. És el moment de poder plantejar a una persona competent i influent els gustos i els disgustos de la vida parroquial com a feligrès. És el moment on et sents d'una manera vivencial més amb comunió amb l'església diocesana. Et sents reforçat en la fe.

La visita pastoral vista amb ulls de rector del Pla d'Urgell és la visita d'aquell que ha d'orientar, recolzar, animar o reprendre les línies pastorals amb què el rector s'esforça per animar, refermar i fer néixer la fe a la seva parròquia. En el nostre cas de diocesans de Solsona és la visita d'un vell amic. És l'oportunitat que el rector té de poder comentar, compartir, viure i reviuire els gustos i els disgustos d'un treball humil, constant, pacient, i, de vegades, desesperant, amb aquella persona que per raó del seu carisma -pare i pastor- i per ser de la mateixa nissaga, saps que et comprendrà, t'estimularà i fins i tot beneirà el teu esforç.

Tenim raons per dir-li que sigui ben vingut, i ser optimistes.

El senyor bisbe ha enfocat la visita pastoral de manera que no se li escapi cap realitat pastoral. Li agrada que l'activitat parroquial es desenvolupi amb el mateix ritme i normalitat quotidianes. Ell procura fer-se present als llocs de treball a la mateixa hora que el grup s'acostuma a trobar. No vol que els grups facin reunions ni activitats extraordinàries. Ja ens té dit que no ha vingut amb aires d'inspector, sinó que ve per veure i conviure.

Per poder fer aquesta feina s'ha instal·lat a la parròquia més cèntrica, que és Mollerussa, i així pot acudir puntualment allà on té preparada la visita. Amb aquest mètode no ho fa com abans, quan anava a un poble, ho visitava tot i marxava. Ara, a cada poble, hi va dues o tres vegades, segons els dies i hores en què els grups fan les seves activitats. Per exemple, al matí visita malalts a Mollerussa, a la tarda, les catequistes de Sidamunt i al vespre, els confirmants de Preixana.

Amb aquesta forma de visita sembla que es potencia més l'estructura arxiprestal que la parroquial.

En una propera crònica ja informarem dels resultats.

URGELL

ANTONI MIRABET, CORRESPONSAL

No hi ha lloc per al desànim, d'acord amb les estadístiques "*Ja no és moda casar-se i menys per l'església...Els fills, si volen el baptisme, ja el demanaran quan siguin grans...Els temps han canviat...*" Són les tesis dels catastrofistes, aquelles persones que mai no podran ni entendre la lletra grossa de l'evangeli. Per altra banda les seves tesis no coincideixen pas amb la realitat, perquè enfront de les seves afirmacions hi ha les estadístiques, fidels i objectives, de l'església.

L'Oficina d'Estadística del bisbat d'Urgell acaba de publicar les dades del 1993 sobre baptismes, matrimonis i exèquies.

El darrer any a les parròquies de la diòcesi s'han administrat 1.362 baptismes. La població total del bisbat és de 165.000 habitants i cal tenir present el descens general de natalitat. Els índexs de l'estadística senyalen que a la dècada dels 80 certament els registres de baptismes van acusar un descens, però des del 1990 hi ha hagut una progressiva recuperació. Una curiositat: el 1993, a la Vall d'Aran, el nombre de baptismes augmenta un 20 per cent en relació a l'any anterior.

Matrimonis canònics el 1993 : 607. La mitjana de matrimonis canònics als anys 80 era de 699 i la dels darrers quatre anys és de 658. Certament, aquest apartat confirma la crisi general de la institució familiar, no solament del matrimoni canònic. I la crisi encara té tendència a agreujar, fins i tot en el nostre món rural. Algun sector de la societat d'avui no accepta la sèrietat d'un contracte estable i incondicional, d'acord amb la naturalesa de l'amor. Volen papallonejar. Voleiar a l'albir del vent.

Exèquies : 1520. La mort fa pensar en la transcendència i desvetlla les preguntes i els pensaments més profunds de l'home. A les comarques del bisbat d'Urgell, quan la mort truca a la llar, totes les famílies acudeixen a la parròquia. Les exèquies signifiquen per a tothom un acte social ben organitzat i per a molts constitueixen una vertadera celebració cristiana.

Repassar i contrastar estadístiques mai no presenta característiques molt pastorals. El bon pastor amb prou feines compta mai el ramat, una sola mirada ja li revela si falta alguna ovella, quina és i si n'hi ha alguna de malalta. A l'església, poble de Déu que segueix uns programes amarats d'humanitat i misteri, també esdevé complicada la interpretació de les estadístiques. Però la seva lectura sempre és indicativa i avui, a casa nostra, infon esperança i coratge.

Urgell clou el procés diocesà de la beatificació de 7 màrtirs de la guerra civil

Solemnement, amb la devoció i l'honor que suscita el record dels models cristians, el dia 7 de gener, el bisbe Joan i el Tribunal constituït feia un any, van cloure la fase diocesana del procés de beatificació de set preveres assassinats en grup el 1936, a la porta del cementiri de Salàs. Signats i lacrats, els documents han estat enviats a la Congregació per a les Causes del Sants, a Roma, perquè continuï el procés.

Ramon Vilardell, jutge delegat del procés diocesà, explicà els passos fets pel Tribunal, creat el gener del 1993, en la realització del treball en comanar. El Tribunal ha pres declaració a vint-i-cinc testimonis que coneixien bé els preveres. Alguns d'aquests testimonis havien presenciat personalment els fets martirials. Cal destacar les singulars declaracions de tres pallaresos que el dia del martiri, 13 d'agost del 1936, van presenciar directament l'afusellament dels set preveres al cementiri de Salàs. Hi ha hagut declarants familiars dels màrtirs, i feligresos seus, i tots admiraven les seves virtuts i el seu zel pastoral. El testimoniatge d'alguns familiars i amics va ser avalat per les llàgrimes de l'emoció davant del Tribunal. Una persona, també s'ha de dir, es negà a presentar declaració: la por, encara?

"L'onada d'emoció que sentim quan llegim la crònica dels fets" va ser esmentada pel bisbe Joan en el breu parlament de cloenda de l'acte. Confessà també *la mala consciència* que ens acusa per haver passat tant temps abans d'emprendre la glorificació dels màrtirs. Ara el progressiu envelliment dels testimonis ha aconsellat l'inici del procés.

El grup dels set preveres assassinats a Salàs el 13 d'agost del 1936 ha estat elegit el pioner dels màrtirs diocesans de la guerra civil pel seu nombre, però s'obriran nous processos. No estan determinats encara els propers, però, comentant els processos ja iniciats, el bisbe Joan manifestava: *"la seva glorificació segur que és la de tots..."*

Una vintena de preveres van seguir l'acte de cloenda del procés diocesà, una celebració oficial pel protocol observat i emotiva pel seu significat. Hom ha constatat que el poble cristià viu el procés dels màrtirs i comparteix la il·lusió del presbiteri. Algú ha qualificat l'ampli entusiasme per la glorificació dels màrtirs com *"el seu primer miracle"*.

Tres joves colombians ingressen al Seminari diocesà

Continua l'ajuda vocacional de Colòmbia a Urgell. Tres joves més, procedents de Colòmbia, es van incorporar, el dia 2 de febrer, al grup de seminaristes d'Urgell.

Procedeixen dels grups apostòlics de la parròquia de Nostra Senyora del Carme de Bogotà, regida per Sebastià Bonjorn, prevere natural de Vallverd d'Urgell. Tenen una consciència clara de la seva vocació sacerdotal i una voluntat decidida d'integrar-se al presbiteri diocesà. "*Queremos hacernos sacerdotes catalanes al servicio de Dios en el obispado de Urgell y hemos querido venir a acompañar acá; queremos aprender de ustedes...*"

Aquests joves colombians, a part d'una clara consciència de la seva vocació, porten bons recursos a la seva motxilla: tenen al voltant dels trenta anys; un està llicenciat en teologia i els altres dos en filosofia i ja han completat els estudis de teologia. Amb ells ja són vint els joves colombians que, a la diòcesi d'Urgell, es preparen per rebre el ministeri sacerdotal. Tres d'ells, ja completats els estudis teològics i després de set mesos d'experiència pastoral, el dilluns sant seran consagrats diques.

La fase diocesana del Concili Provincial

Consell del Presbiteri, Consell diocesà de Pastoral i arxiprestos, reunits a la casa del bisbat i presidits pel bisbe Joan van obrir solemnement, el dia 19 de febrer, la fase diocesana del Concili Provincial Tarraconense.

Els responsables diocesans van preparar acuradament l'acte pel seu significat i perquè marcarà el ritme de les successives etapes del Concili. Després d'escoltar les directrius del treball conciliar, s'invocà l'ajuda de l' Esperit Sant que ha de *desvetllar inquietuds i inspirar iniciatives*.

Una característica ha marcat els primers passos de la fase diocesana del Concili Provincial Tarraconense: la voluntat i la promesa d'una àmplia participació eclesial. "*Aquesta vegada sí* -ha comentat algú-, *els seglars i tots els corrents eclesials tindran ressonància a les aules conciliars*". Consells pastorals i altres grups parroquials comenten i debaten els qüestionaris conciliars, la qual cosa farà que el seu pensament arribi a la cúpula i garanteixi la pluralitat que enriqueix la unitat de l'església.

MENORCA

J.BOSCO FANER, CORRESPONSAL

Sempre ens arriba gent que ens ofereix paraula i testimoni

La comunitat cristiana de Menorca és una illa viva, oberta, on entre uns i altres hi fem aterrar personatges de gruix. Tan sols en poc més d'un mes i mig hi han vingut diverses persones, unes amb formes més dialogants, unes altres amb formes més magistrals. És curiós veure la diversitat que hi ha entre tots sense perdre la comunió i l'estima per l'església i per Jesús.

En Norberto Alcover, jesuïta, parlant de l'església a Amèrica Llatina, i concretament del conflicte a Chiapas, ens ha dit : *"es demostra que la teologia de l'alliberament és profundament evangèlica, i els homes que beuen d'aquesta font, col.loquen el Déu dels cristians al servei de l'alliberació dels pobres"*. Davant la moda del budisme a occident ens aclaria : *"el nirvana oriental no és cristià. La pregària cristiana és trobar-te amb el Pare que sempre et retorna als germans..."*

En Teodor Suau, capellà i biblista, ens comunicava la seva experiència de Jesús: *"el problema que viu Jesús és aquest: com és possible que jo que he predicat amor, hagi recollit odi? I com resol aquest límit? Amb un vot de confiança: Pare, si és possible...L'amor és per a Jesús un absolut que determina la seva conducta..."*

Mn. Antonio Cañizares, bisbe d'Àvila, requereix per explicar-nos l'encíclica *Veritatis splendor*, ens remarcava que aquesta encíclica era important perquè *"des de l'Humanae vitae, el 1968, es posà en interrogant el fonament de la moral catòlica, donant més importància a les diverses situacions culturals i a l'aportació de les ciències humanes. En aquest context es va relativitzar la Revelació i les ensenyances de l'església van ser considerades per alguns com una opinió més..."*

La festa de Sant Antoni Abat

Ja sabeu que St. Antoni Abat és el patró de Menorca. En aquesta diada, polítics, religiosos i homes de lletres van dient la seva. Alguns diuen el que diuen per qüestió del seu càrrec, uns altres ho diuen per qües-

tions de consciència. Les pàgines del Diari Menorca, aquests dies, van saturades d'activitats i de parlaments. Jo crec que cal remarcar dues veus pels comentaris que van suscitar:

la del bisbe Francesc Xavier, que advertint un gran individualisme en la societat remarcà, en aquests moments de crisi econòmica i social, que s'ha d'exigir unitat en el compromís de fer avançar la consciència dels ciutadans en el sentit de la solidaritat, de la justícia i de la participació social, i

la del poeta i literat Ponç Pons que en to agosarat, al saló d'actes de l'Ajuntament d'Alaior, davant polítics i eclesiàstics, afirmava : *"hi ha bona gent, grans polítics, persones que van de ver, però hi ha també gent corrupta, cínica, mesquina, i ja comença a ser hora que, a més d'una exigible i bàsica preparació intel·lectual, reivindiquem l'honradesa i l'honestat. Ni Déu ha mort, com afirmava Nietzsche, ni la religió, el cristianisme viscut de ver, fins a les darreres conseqüències, és, com suposava Marx, l'opi del poble. El problema, ho dic sense dogmatisme, només com una opinió, és que crec que del missatge senzill, d'amor, que predicà Jesús, n'hem fet un moltes vegades inhumà seguit de normes, prohibicions, lleis, preceptes... He vist una teologia que, feta a despatxos confortables, ben vestida i alimentada, em recomanava resar pels pobres, però m'ha convençut més l'altra que, feta en llocs on la misèria, el dolor i la fam són el pa de cada dia, resava pobra amb els pobres..."*

La tancada dels sindicalistes a l'església del Carme

L'editorial del nostre Full Dominical ens deia : *"la tancada de sindicalistes a l'església del Carme (Maó) els passats 25 i 26 de febrer, no va ser una invasió sinó una acollida. Els sindicalistes havien sol·licitat de tancar-s'hi durant 24 hores per cridar l'atenció sobre les raons de la vaga general que havia de fer-se el 27. La seva sol·licitud va ser acollida pel rector i secundada per la majoria dels membres del Consell parroquial... Fets com aquest -tot i el seu caire excepcional- ens recorden, a la comunitat cristiana, que des del Crist, l'home, i especialment l'indigent, és l'espai sagrat on Déu es fa present i actua... No ens convé molt, des del punt de vista de l'evangelització, obrir portes, abatre murs, aplanar el camí, llevar prejudicis perquè la Bona Notícia surti de l'espai dels de sempre...?"*

Aquesta visió dels fets no va agradar a n'Esperança i en Pere que, en el número següent del mateix Full Dominical, manifestaven el seu desacord i deien : *"és sa nostra opinió d'abans, i més de després de sa vaga, que l'església ha estat utilitzada per fer una propaganda d'opcions sindicals amb ses quals no tots hi estàvem d'acord..."*

Hem viscut assemblees arxiprestals

Maó: taller ocupacional

L'assemblea serveix, entre altres coses, per a l'intercanvi d'informacions. Per açò, aquesta vegada, a l'entrada de la Casa de l'església es van exposar 11 murals representatius de diverses tasques empreses per l'església de l'arxiprestat com a signes d'obertura i atenció als més pobres.

L'assemblea d'aquest any ha plantejat com una continuació i seguiment de la d'antuvi, centrada en la recerca d'una resposta cristiana a la crisi socio-econòmica i en l'avaluació dels compromisos de l'assemblea del 93. Recollides les aportacions que havien enviat 10 grups, s'evidencià un consens sobre el taller ocupacional de Càritas com una acció que l'arxiprestat ha de recolzar i fer seva. A la cloenda, el bisbe valorà el caire concret i pràctic que han tingut els treballs duts a terme en aquesta assemblea.

Ciudadella : catequesi familiar per fomentar la fe.

Els 92 assistents a l'assemblea van decidir treballar l'objectiu diocesà de la família en dos aspectes concrets: la catequesi familiar i l'atenció a les famílies amb problemes.

Es valorà la necessitat de la catequesi familiar, constatant la preocupant disminució del coneixement de la religió catòlica, i sobretot, de la participació en els actes de l'església.

Es remarca l'atenció a les famílies amb problemes, a causa de l'augment de la problemàtica social que perjudica la normal convivència entre els membres de les famílies afectades.

Pobles d'interior : visió positiva de l'església

Als pobles de l'interior, i ajudats pel Pare franciscà Gregori Mateu, es van duu a terme un seguit de reflexions que van fer concloure als assistents la necessitat de viure segons experiències de confiança-estem en mans de Déu- i línies de comunió en el treball:

hem descobert que hi ha moltes coses positives en la nostra vida personal i social. La comunitat cristiana té l'empenta de l'Esperit i mai la deixa òrfena, i

si Déu és Pare de tots, ens hem de comprometre molt més a tenir bona relació amb els altres. El nostre pitjor enemic és vist positivament per Déu. Tot el que pertany i afecta els altres ens ha d'interessar. Hi ha massa gent pobra perquè passem de llarg de la seva problemàtica.

Una trobada de joves

El diumenge 6 de febrer va tenir lloc a El Toro una trobada de joves, la primera d'aquest curs, amb el lema "*jove, i tu, què fas?*", destinada

als joves de 15 anys en amunt. Uns 150 joves van gosar pujar al Santuari, cridats per la Delegació diocesana de joventut i empesos pels seus catequistes, animadors de grups, iniciadors... La trobada se centrà en la qüestió del lema, sobretot en aquells casos en què l'ésser humà es troba en situacions més crítiques: marginació, drogaaddicció, fracàs escolar... Molts joves que van assistir al taller de la droga van quedar impressionats del testimoni d'una mare que havia viscut la tragèdia del món de la droga en un dels seus fills, mort feia un o dos mesos. Si la costa que s'enfila cap al Toro es feia difícil de pujar per a alguns, després de l'experiència viscuda resultava a tots massa fàcil de baixar...

Al final de la trobada es van repartir les preinscripcions per a l'Aplec de l'Esperit que ha de tenir lloc a Girona el proper 22 de maig.

I també ens visiten catedràtics...Idò, que us pensau!

Javier Sàdaba, catedràtic d'Ètica i Filosofia de la Religió a la Universitat de Madrid, va aparcar a Menorca -i, en concret, a l'Ateneu de Maó- per parlar-nos, a finals de febrer, sobre els corrents de pensament que avui dominen l'Occident. Va dir: *"hi ha una frase de Raymond Aron que diu que el segle XXI serà el segle de la religió. Ho veig com un perill, perquè aquest final de segle és dels vidents, dels quiromàntics. És tot un símbol, un indicatiu de fracàs. Quan la gent recorre a aquest tipus de religions secundàries és que hi ha hagut un fracàs molt seriós. Crec que es retorna a una religió més màgica, en el pitjor sentit de la paraula, amb més substituïts, més fetitxes... També em sorprèn darrerament el retorn a les formes més conservadores de religió a Espanya. Em fa pensar en un empobriment de la religió. En aquest sentit el paper de l'església resulta ser molt negatiu, molt bel·ligerant referent a alguns aspectes. Açò no haguera passat en uns altres temps..."*

Reconec que cada crònica m'és com un examen de consciència que em fa acabar amb una pregària. Amb una pregària que avui diu així: *"Senyor, ajudau-nos a discernir. Ajudau-nos a ser molt sincers, a despullar-nos davant Vós quan, arribat el vespre, ens disposem a descansar..."* Però, qui ho sap!, tal vegada sigui perquè quasi sempre acabo les meves cròniques quan fa temps que el vespre ens ha cobert a tots amb el seu mantell de pau, mantell matern. La pregària del vespre m'asserena. Estic convençut que l'Esperit de Déu ens acompanya i ens acompanyarà.

Generalitat de Catalunya

TELÈFONS D'INFORMACIÓ

Relació de les seus dels Departaments i dels telèfons d'informació.

TELÈFON OBERT (INFORMACIÓ ADMINISTRATIVA)

(93) 315 13 13

SEUS DELS DEPARTAMENTS DE LA GENERALITAT

PRESIDÈNCIA	Pi de Sant Jaume, 4 (Passo de la Generalitat)	08002 BARCELONA (Barcelona)	93 4224000
OFICINA D'ATENCIÓ I ADMINISTRAT	Pi de Sant Jaume, 4 (Passo de la Generalitat)	08002 BARCELONA (Barcelona)	93 4560393
ESPORTS	Av. de les Piles del Carmel, 12	08050 ESPLUGUES DE LLIBRETAGAT (Bass Llobregat)	93 371 90 211
JOVENUTAT	Catalunya, 142	08015 BARCELONA (Barcelona)	93 4112173
INSTITUT CATALÀ DE LA DONA (ICD)	Fontanella, 11-23	08010 BARCELONA (Barcelona)	93 3112293
UNIVERSITATS I REGERCA	Talavera, 18	08002 BARCELONA (Barcelona)	93 4640300
GOVERNACIÓ	Via Lluïsa, 89	08003 BARCELONA (Barcelona)	93 3252020
ECONOMIA I FINANCES	Riba, de Catalunya, 19-21	08007 BARCELONA (Barcelona)	93 2600297
ENSENYAMENT	Av. Diagonal, 682	08004 BARCELONA (Barcelona)	93 3118504
CULTURA	Riba, de Santa Mònica, 8 (Plaça Miró)	08002 BARCELONA (Barcelona)	93 2051111
SANITAT I SEGURETAT SOCIAL	Travessera de les Cortes, 131-150 (Plaça Ave Marí)	08011 BARCELONA (Barcelona)	93 2051312
POLÍTICA TERRITORIAL I OBRES PÚBLIQUES	Dr. Ribes, 80	08011 BARCELONA (Barcelona)	93 2372442
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	Angla, 11-13	08002 BARCELONA (Barcelona)	93 4124468
TREBALL	Plaça Clara, 61 (Casal Sant Jordi)	08010 BARCELONA (Barcelona)	93 3015027
JUSTICIA	Pi de Gràcia, 105 (Torre Múrfat)	08002 BARCELONA (Barcelona)	93 4895900
INDÚSTRIA I ENERGIA	Pi de Gràcia, 105 (Torre Múrfat)	08002 BARCELONA (Barcelona)	93 4895900
OFICINA DE GESTIÓ LINGÜÍSTICA (GOLG)	Pi de Gràcia, 105 (Torre Múrfat)	08002 BARCELONA (Barcelona)	93 2379043
COMÈRCI, CONSUM I TURISME	Pi de Gràcia, 105 (Torre Múrfat)	08002 BARCELONA (Barcelona)	93 4891000
BENEFICÈNCIA SOCIAL	Pl. de Plaça Vial, 1 (Plaça de Mar)	08003 BARCELONA (Barcelona)	93 4841314
OFICINA DEL CULTURA	Castellar, 129-131	08004 BARCELONA (Barcelona)	93 4720204
MER MARELLS	Pi de Gràcia, 94	08008 BARCELONA (Barcelona)	93 2906777
CORPORACIÓ CATALANA DE RÀDIO I TELEVISIÓ (CCRTV)	Av. Diagonal, 477	08008 BARCELONA (Barcelona)	93 2906777

DELEGACIONS TERRITORIALS DEL GOVERN DE LA GENERALITAT

BARCELONA	Pi de Gràcia, 11, est. 8	08007 BARCELONA (Barcelona)	93 3021276
GIRONA	Guan Vies de Jaume I, 9	17001 GIRONA (Girona)	872 182300
LLEIDA	Plaça Catalunya, 1	25003 LA BARRA (Lleida)	872 271899
TARRAGONA	Rambla Nova, 38-66	43004 TARRAGONA (Tarragona)	877 236369

TELÈFONS D'INFORMACIÓ MONOGRÀFICA

INFORMACIÓ ESPECÍFICA DE CONVOCATÒRIES	93 4820263	INFORMACIÓ FITOSANITÀRIA I ESTACIONS D'ANYSOS	
MEMBERS DE LA GENERALITAT	065	BARCELONA	93 3209561
TELÈFON OBERT D'INFORMACIÓ CULTURAL	93 3194411	VILAFRANCA DEL PENEDÈS	93 6900659
NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA (CONSORCI)		GIRONA	872 322703
INFORMACIÓ SOBRE CURSOS DE CATALÀ PER A ADULTS	93 4820300	LLEIDA	873 248152
TELÈFON LINGÜÍSTIC	93 4820262	TARRAGONA	877 278912
TELÈFON D'OPINIONS MÈDIQUES	93 3593003	AMPUSTA	877 313141
INFORMACIÓ SOBRE DONACIÓ D'ÒRGANS	93 3593003	MÓRRA LA NOVA	877 401468
TELÈFON DE LA SIDA	900 21 0222	LA TALLADA D'EMPODORIS	872 780328
INFORMACIÓ D'INFORMACIÓ PER A INTERDEPENDENTS (LÍMIA VERDA)	93 4125412	INSPECCIÓ TÈCNICA DE VEHICLES (ITV), INFORMACIÓ GENERAL	93 3151313
INFORMACIÓ SOBRE LA XARXA SÍSMICA	93 4405119	TELÈFON DE CONSULTA DEL CONSUMIDOR	900 300003
INFORMACIÓ SOBRE EL RISC D'ALLUSIÓ	93 4479804	TELÈFON D'INFORMACIÓ AL CULTURA (BENEFICÈNCIA SOCIAL)	900 300500
INFORMACIÓ DELS FERROCARRILS DE LA GENERALITAT	93 2051515	GRUPUS ADA PDI	900 323100
INFORMACIÓ SOBRE LES CARRERES DE CATALUNYA	93 2942947	INFORMACIÓ LOTO CATALUNYA	93 3032270
INFORMACIÓ PROFESSIONAL (BARCELONA)	93 3179182	INFORMACIÓ MARÍTIMA (EMISSORS DE LA GENERALITAT)	93 3031717
		INFORMACIÓ CULTURAL (RÀDIO ASSOCIACIÓ DE CATALUNYA)	93 4140105

VIDEOTEX

Diverses bases de dades (organigrama de la Generalitat, informació administrativa, dipòsits del Duanl Oficial, dades turístiques, d'espores de premsa, etc.)
 S'hi accedeix mitjançant qualsevol aparell connectat a la xarxa Dantex, a través del codi * CATALUNYA#
 El menú principal permet seleccionar la informació següent:

1. Informació institucional
2. Accés a serveis
3. Agenda Jove
4. Instal·lacions d'ús
5. Dades incorporades al web
6. Busca de l'usuari

Des del punt 2 es pot accedir als altres serveis, com:
 • Informació administrativa 00004#
 • Organigrama per organigrama 00008#
 • Organigrama per estructura 00008#
 Altres serveis de la Generalitat, amb codis emmencats
 directes a partir del nivell 031 d'IBERTEX:

- Agenda Cultural AGENCICULT#
- Agenda Jove AGENCIJOVE#
- Informació agrícola i ramadera AGRIPROTEX#
- Informació turística TURISTEX#
- Informació empresarial CODEM#
- Instal·lacions esportives ESPORTEM#
- Informació general del consum CONSUMEM#

TELETEXT

Servei de TV3 que ofereix informació sobre programació de les emissores de la Corporació, notícies, passatemps i dades diverses.

VEREDA

Informació a través de pantalla tàctil (Projecte VEREDA - prova pilot) a l'Estació Barcelona-Sants, i a 6 altres punts de Catalunya.

TELÈFONS VIGENTS A 20 DE GENER DE 1994

ANIREM ENDAVANT.

centre d'estudis pastorals